

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobců:

a) **Toshiba Corporation**, se sídlem 1-1, Shibaura 1 – Chome, Minato-ku, Tokio, Japonsko, zastoupeného JUDr. Ivo Jandou, Ph.D., advokátem se sídlem v Praze 1, Na Příkopě 8,

b) **ALSTOM HOLDINGS**, se sídlem 3 Avenue Andre Malraux, 92300, Levallois Perret, Francie, c) **ALSTOM Grid SAS,** se sídlem Immeuble „Le Galilée“, 51 esplanade du Général de Gaulle, 92907, La Défense Cedex, Francie, d) **ALSTOM Grid AG,** se sídlem 3, Carl-Sprecher Strasse, Oberentfelden, Švýcarsko, zastoupených Mgr. Miroslavem Dubovským, advokátem se sídlem v Praze 1, Na Příkopě 22,

e) **Mitsubishi Electric Corporation,** se sídlem 2-7-3 Marunouchui, Chiyoda-ku, Tokio, Japonsko, zastoupeného JUDr. Alexandrem Césarem, advokátem se sídlem v Praze 1, Klimentská 46,

f) **ALSTOM (Societé Anonyme)**, se sídlem 3 Avenue Malraux, Le Sextant, Levallois - Perret Cedex, Francie, zastoupeného Mgr. Miroslavem Dubovským, advokátem se sídlem v Praze 1, Na Příkopě 22,

g) **Fuji Electric Co., Ltd.** se sídlem Kawasaki-shi, Kawasaki-ku, Tanabeshinden 1-1, Japonsko, zastoupeného JUDr. Vladimírou Glatzovou, advokátkou se sídlem v Praze 1, Husova 5,

h) **Nuova Magrini Galileo S.p.A.,** se sídlem Via Circonvallazzione Est, 1, Stezzano (BG), Itálie, i) **Siemens Transmission and Distribution Limited**, se sídlem Siemens House, Bracknell, Berkshire, Velká Británie, j) **Siemens Aktiengesellshaft Österreich,** se sídlem Siemensstraße 92, Vídeň, Rakousko, k) **VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG,** se sídlem Penzinger Strasse 76, Vídeň, Rakousko, l) **Siemens AG,** se sídlem

Wittelsbacherplatz 2, Mnichov, Spolková republika Německo, zastoupených JUDr. Martinem Nedelkou, Ph.D., advokátem se sídlem v Praze 1, nám. Republiky 1a,

m) Hitachi Ltd., se sídlem 6-6, Marunouchi 1-chome, Chiyoda-ku, Tokio, Japonsko, **n) Hitachi Europe Limited**, se sídlem Whitebrook Park, Lower Cookham Road, Maidenhead, Berkshire, Velká Británie, **o) Japan AE Power Systems Corporation, v likvidaci,** se sídlem 18-13, Soto-kanda 1 chome, Chiyoda-ku, Tokio, Japonsko, zastoupených JUDr. Mikulášem Touškou, advokátem se sídlem v Praze 1, V Celnici 4,

za účasti: 1. ABB Management Services Ltd., se sídlem Affolternstraße 44, Curych, Švýcarsko, **2. ABB Switzerland Ltd.**, Brown Boveri Straße 6, Baden, Švýcarsko, ad 1-2) zastoupených JUDr. Josefem Vejmelkou, advokátem se sídlem Praha 2, Italská 27, **3. ABB Ltd.**, se sídlem Affolternstraße 44, Curych, Švýcarsko, zast. Mgr. Tomášem Fialou, Ph.D, advokátem se sídlem Praha 2, Italská 27,

proti žalovanému: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, se sídlem třída Kpt. Jaroše 7, Brno, proti rozhodnutí předsedy žalovaného ze dne „27“. 4. 2007, č. j. R 059-070, 075-078/2007/01-08115/2007/310, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 14. 6. 2012, č. j. 62 Ca 22/2007-2067,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaný **je povinen** do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku zaplatit na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti:

- žalobci a) částku 2904 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Ivo Jandy,
- žalobci b) částku 2395,80 Kč k rukám jeho zástupce Mgr. Miroslava Dubovského,
- žalobci c) částku 2395,80 Kč k rukám jeho zástupce Mgr. Miroslava Dubovského,
- žalobci d) částku 2395,80 Kč k rukám jeho zástupce Mgr. Miroslava Dubovského,
- žalobci e) částku 4114 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Alexandra Césara,
- žalobci f) částku 2395,80 Kč k rukám jeho zástupce Mgr. Miroslava Dubovského,
- žalobci g) částku 2904 Kč k rukám jeho zástupkyně JUDr. Vladimíry Glatzové,
- žalobci h) částku 2395,80 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Martina Nedelky,
- žalobci i) částku 2395,80 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Martina Nedelky,
- žalobci j) částku 2395,80 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Martina Nedelky,
- žalobci k) částku 2395,80 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Martina Nedelky,
- žalobci l) částku 2395,80 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Martina Nedelky,
- žalobci m) částku 2395,80 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Mikuláše Toušky,
- žalobci n) částku 2395,80 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Mikuláše Toušky,
- žalobci o) částku 2395,80 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Mikuláše Toušky.

III. Osoby zúčastněné na řízení **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.
Vymezení věci

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalovaný jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku krajského soudu, kterým bylo zrušeno rozhodnutí předsedy žalovaného ze dne „27“. 4. 2007 o rozkladech žalobců, jímž bylo změněno rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 2. 2007, č. j. S 222/06-3113/2007/710, a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení.

I.1. rozhodnutí žalovaného

Napadeným rozhodnutím předseda žalovaného rozhodl, že:
A) ABB Management Services Ltd. (právní nástupce společnosti ABB Power Technologies Management Ltd.), ABB Switzerland Ltd., ABB Ltd., ALSTOM (Societé Anonyme), AREVA T&D SA, Fuji Electric Holdings Co., Ltd., Fuji Electric Systems Co., Ltd., Hitachi Ltd., Hitachi Europe Limited, Mitsubishi Electric Corporation, Toshiba Corporation, Schneider Electric SA, Siemens AG, Siemens Aktiengesellschaft Österreich (právní nástupce společnosti VA Technologie AG a VA Tech T&D GmbH), VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG, Siemens Transmission and Distribution Limited (dříve VA Tech Transmission & Distribution Ltd.) a Nuova Magrini Galileo S.p.A., tím, že v období po 28. 2. 1991 měli mezi sebou uzavřeny a plnili dohody obsažené ve smlouvě nazvané GQ-Agreement uzavřené dne 15. 4. 1988, na jejichž základě koordinovali, a to i prostřednictvím výměny informací, své jednání ve vztahu k účasti na výběrových řízeních (projektech) týkajících se plynem izolovaných spínacích ústrojí stanovováním cen a cenové hladiny dodávaných nabídek, udržováním stabilní úrovně svých tržních podílů na základě předem odsouhlasených kvót a vzájemným omezováním se v uzavírání licenčních smluv na výrobu plynem izolovaných spínacích ústrojí s potenciálními konkurenty, měli mezi sebou uzavřeny a plnili zakázané a neplatné dohody o určení cen, o fixaci tržních podílů a rozdělení trhu a o zamezení vstupu konkurentů na trh, které vedly k narušení soutěže na relevantním trhu plynem izolovaných spínacích ústrojí (PISU) pro aplikace nad 72 kV dodávaných samostatně nebo jako součást zapouzdřených rozvoden plynem izolovaných spínacích ústrojí na území České republiky, čímž porušili zákaz obsažený v § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „předchozí ZOHS“), a to konkrétně ABB Management Services Ltd. (právní nástupce společnosti ABB Power Technologies Management Ltd.) v období od 1. 3. 1991 do 30. 6. 2001, ABB Switzerland Ltd. v období od 1. 3. 1991 do 30. 6. 2001, ABB Ltd. v období od 1. 3. 1991 do 30. 6. 2001, ALSTOM (Societé Anonyme) v období od 1. 3. 1991 do 30. 6. 2001, AREVA T&D SA v období od 1. 1. 1992 do 30. 6. 2001, Fuji Electric Holdings Co., Ltd. v období od 1. 3. 1991 do 30. 6. 2001, Fuji Electric Systems Co., Ltd. v období od 1. 3. 1991 do 30. 6. 2001, Hitachi Ltd. v období od 1. 3. 1991 do 31. 12. 1999, Hitachi Europe Limited v období od 1.

3. 1991 do 31. 12. 1999, Mitsubishi Electric Corporation v období od 1. 3. 1991 do 30. 6. 2001, Toshiba Corporation v období od 1. 3. 1991 do 30. 6. 2001, Schneider Electric SA v období od 1. 3. 1991 do 13. 3. 2001, Siemens AG v období od 1. 3. 1991 do 31. 8. 1999, Siemens Aktiengesellschaft Österreich v období od 1. 1. 1995 do 13. 12. 2000, VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG v období od 1. 1. 2000 do 13. 12. 2000, Siemens Transmission and Distribution Limited v období od 1. 3. 1991 do 13. 12. 2000 a Nuova Magrini Galileo S.p.A. v období od 1. 3. 1991 do 13. 3. 2001.

B) ABB Management Services Ltd., ABB Switzerland Ltd., ABB Ltd., ALSTOM (Société Anonyme), AREVA T&D SA, AREVA T&D AG, AREVA T&D Holding SA, Fuji Electric Holdings Co., Ltd., Fuji Electric Systems Co., Ltd., Hitachi Ltd., Hitachi Europe Limited, Japan AE Power Systems Corporation, Mitsubishi Electric Corporation, Toshiba Corporation, Siemens AG, Siemens Aktiengesellschaft Österreich, VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG, Siemens Transmission and Distribution Limited, Nuova Magrini Galileo S.p.A., tím, že v období po 30. 6. 2001 měli mezi sebou uzavřeny a plnili dohody obsažené ve smlouvě nazvané GQ-Agreement uzavřené dne 15. 4. 1988, na jejichž základě koordinovali, a to i prostřednictvím výměny informací, své jednání ve vztahu k účasti na výběrových řízeních (projektech) týkajících se plynem izolovaných spínacích ústrojí stanovováním cen a cenové hladiny dodávaných nabídek, udržováním stabilní úrovně svých tržních podílů na základě předem odsouhlasených kvót a vzájemným omezováním se v uzavírání licenčních smluv na výrobu plynem izolovaných spínacích ústrojí s potenciálními konkurenty, měli mezi sebou uzavřeny a plnili zakázané a neplatné dohody určení cen, o fixaci tržních podílů a rozdělení trhu a o zamezení vstupu konkurentů na trh, které vedly k narušení soutěže na relevantním trhu plynem izolovaných spínacích ústrojí (PISU) pro aplikace nad 72 kV dodávaných samostatně nebo jako součást zapouzdřených rozvoden plynem izolovaných spínacích ústrojí na území České republiky, čímž porušili zákaz obsažený v § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOHS“), a to konkrétně ABB Management Services Ltd. v období od 1. 7. 2001 do 3. 3. 2004, ABB Switzerland Ltd. v období od 1. 7. 2001 do 3. 3. 2004, ABB Ltd. v období od 1. 7. 2001 do 3. 3. 2004, ALSTOM (Société Anonyme) v období od 1. 7. 2001 do 25. 9. 2003, AREVA T&D SA v období od 1. 7. 2001 do 3. 3. 2004, AREVA T&D AG v období od 14. 11. 2002 do 3. 3. 2004, AREVA T&D Holding SA v období od 25. 9. 2003 do 3. 3. 2004, Fuji Electric Holdings Co., Ltd. v období od 1. 7. 2001 do 3. 9. 2002, Fuji Electric Systems Co., Ltd. v období od 1. 7. 2001 do 30. 9. 2002, Hitachi Ltd. v období od 2. 7. 2002 do 30. 9. 2002, Hitachi Europe Limited v období od 2. 7. 2002 do 30. 9. 2002, Japan AE Power Systems Corporation v období od 1. 10. 2002 do 3. 3. 2004, Mitsubishi Electric Corporation v období od 1. 7. 2001 do 3. 3. 2004, Toshiba Corporation v období od 1. 7. 2001 do 3. 3. 2004, Siemens AG v období od 26. 3. 2002 do 3. 3. 2004, Siemens Aktiengesellschaft Österreich v období od 1. 4. 2002 do 3. 3. 2004, VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG v období od 1. 4. 2002 do 3. 3. 2004, Siemens Transmission and Distribution Limited v období od 1. 4. 2002 do 3. 3. 2004 a Nuova Magrini Galileo S.p.A. v období od 1. 4. 2002 do 3. 3. 2004.

C) ABB Management Services Ltd., ABB Switzerland Ltd., ABB Ltd., ALSTOM (Société Anonyme), AREVA T&D SA, Schneider Electric SA, Siemens AG, Siemens

Aktiengesellschaft Österreich, VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG, Siemens Transmission and Distribution Limited a Nuova Magrini Galileo S.p.A., tím, že v období po 28. 2. 1991 měli mezi sebou uzavřeny a plnili dohody obsažené ve smlouvě nazvané E-Group Operation GQ-Agreement uzavřené dne 15. 4. 1988, na jejichž základě koordinovali, a to i prostřednictvím výměny informací, své jednání ve vztahu k účasti na výběrových řízeních (projektech) týkajících se plynem izolovaných spínacích ústrojí stanovováním cen a cenové hladiny dodávaných nabídek, udržováním stabilní úrovně svých tržních podílů na základě předem odsouhlasených kvót a vzájemným omezováním se v uzavírání licenčních smluv na výrobu plynem izolovaných spínacích ústrojí s potenciálními konkurenty, měli mezi sebou uzavřeny a plnili zakázané a neplatné dohody o určení cen, o fixaci tržních podílů a rozdělení trhu a o zamezení vstupu konkurentů na trh, které vedly k narušení soutěže na relevantním trhu plynem izolovaných spínacích ústrojí (PISU) pro aplikace nad 72kV dodávaných samostatně nebo jako součást zapouzdřených rozvoden plynem izolovaných spínacích ústrojí na území České republiky, čímž porušili zákaz obsažený v § 3 odst. 1 předchozího ZOHS, a to konkrétně ABB Management Services Ltd. v období od 1. 3. 1991 do 30. 6. 2001, ABB Switzerland Ltd. v období od 1. 3. 1991 do 30. 6. 2001, ABB Ltd. v období od 1. 3. 1991 do 30. 6. 2001, ALSTOM (Société Anonyme) v období od 1. 3. 1991 do 30. 6. 2001, AREVA T&D SA v období od 1. 1. 1992 do 30. 6. 2001, Schneider Electric SA v období od 1. 3. 1991 do 13. 3. 2001, Siemens AG v období od 1. 3. 1991 do 31. 8. 1999, Siemens Aktiengesellschaft Österreich v období od 1. 1. 1995 do 13. 12. 2000, VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG v období od 1. 1. 2000 do 13. 12. 2000, Siemens Transmission and Distribution Limited v období od 1. 3. 1991 do 13. 12. 2000 a Nuova Magrini Galileo S.p.A. v období od 1. 3. 1991 do 13. 3. 2001.

D) ABB Management Services Ltd., ABB Switzerland Ltd., ABB Ltd., ALSTOM (Société Anonyme), AREVA T&D SA, AREVA T&D AG, AREVA T&D Holding SA, Siemens AG, Siemens Aktiengesellschaft Österreich, VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG, Siemens Transmission and Distribution Limited a Nuova Magrini Galileo S.p.A., tím, že v období po 30. 6. 2001 měli mezi sebou uzavřeny a plnili dohody obsažené ve smlouvě nazvané E-Group Operation GQ-Agreement uzavřené dne 15. 4. 1988, na jejichž základě koordinovali, a to i prostřednictvím výměny informací, své jednání ve vztahu k účasti na výběrových řízeních (projektech) týkajících se plynem izolovaných spínacích ústrojí stanovováním cen a cenové hladiny dodávaných nabídek, udržováním stabilní úrovně svých tržních podílů na základě předem odsouhlasených kvót a vzájemným omezováním se v uzavírání licenčních smluv na výrobu plynem izolovaných spínacích ústrojí s potenciálními konkurenty, měli mezi sebou uzavřeny a plnili zakázané a neplatné dohody o určení cen, o fixaci tržních podílů a rozdělení trhu a o zamezení vstupu konkurentů na trh, které vedly k narušení soutěže na relevantním trhu plynem izolovaných spínacích ústrojí (PISU) pro aplikace nad 72 kV dodávaných samostatně nebo jako součást zapouzdřených rozvoden plynem izolovaných spínacích ústrojí na území České republiky, čímž porušili zákaz obsažený v § 3 odst. 1 ZOHS, a to konkrétně ABB Management Services Ltd. v období od 1. 7. 2001 do 3. 3. 2004, ABB Switzerland Ltd. v období od 1. 7. 2001 do 3. 3. 2004, ABB Ltd. v období od 1. 7. 2001 do 3. 3. 2004, ALSTOM (Société Anonyme) v období od 1. 7. 2001 do 25. 9. 2003, AREVA T&D SA v období od 1. 7. 2001 do 3. 3. 2004, AREVA T&D AG v období od 14. 11. 2002 do 3. 3. 2004, AREVA T&D Holding SA v období od 25. 9. 2003 do 3. 3. 2004, Siemens AG v

období od 26. 3. 2002 do 3. 3. 2004, Siemens Aktiengesellschaft Österreich v období od 1. 4. 2002 do 3. 3. 2004, VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG v období od 1. 4. 2002 do 3. 3. 2004, Siemens Transmission and Distribution Limited v období od 1. 4. 2002 do 3. 3. 2004 a Nuova Magrini Galileo S.p.A. v období od 1. 4. 2002 do 3. 3. 2004.

Podle § 7 odst. 1 ZOHS, bylo uvedeným účastníkům, shora popsané jednání do budoucna zakázáno a za porušení § 3 odst. 1 téhož zákona jednáním uvedeným v bodě B), D) rozhodnutí jim byly uloženy pokuty, a to ALSTOM (Société Anonyme) ve výši 85 581 000 Kč, AREVA T&D SA ve výši 69 552 000 Kč, AREVA T&D AG ve výši 58 926 000 Kč, AREVA T&D Holding SA, ve výši 10 000 000 Kč, Fuji Electric Holdings Co., Ltd., ve výši 44 408 000 Kč, Fuji Electric Systems Co., Ltd., ve výši 44 408 000 Kč, Hitachi Ltd. ve výši 54 600 000 Kč, Hitachi Europe Limited ve výši 54 600 000 Kč, Japan AE Power Systems Corporation ve výši 44 408 000 Kč, Mitsubishi Electric Corporation ve výši 75 348 000 Kč, Toshiba Corporation ve výši 70 762 000 Kč, Siemens AG ve výši 107 248 000 Kč, Siemens Aktiengesellschaft Österreich ve výši 88 816 000 Kč, VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG ve výši 44 408 000 Kč, Siemens Transmission and Distribution Limited ve výši 44 408 000 Kč a Nuova Magrini Galileo S.p.A. ve výši 44 408 000 Kč.

I.2. podstatné důvody rozhodnutí o rozkladu

Rozkladové rozhodnutí stojí na tvrzení, že ve správním řízení bylo prokázáno uzavření smluv účastníky řízení a následné plnění obsažené v GQ-Agreement, jakož i v EGQ-Agreement. Tyto dohody byly uzavřeny a následně i po 1. 3. 1991 (ode dne účinnosti předchozího ZOHS) a po 1. 7. 2001 (ode dne účinnosti ZOHS) plněny. Již z těchto samotných smluv, které jsou založeny ve správním spise a jejichž autentičnost žádný z účastníků konkrétním způsobem nezpochybnil, lze, podle žalovaného, nepochybně zjistit, že účastníci řízení si mezi sebou vytvořili systém, jehož účelem byl tzv. *bid rigging*, tedy ovlivnění (manipulování) nabídek v rámci výběrového řízení, jehož mělo být dosaženo prostřednictvím dílčích dohod, jež by samy o sobě bylo možné považovat za kartelové, a to konkrétně dohod o určení cen, o fixaci tržních podílů, o rozdělení trhu a o bránění vstupu konkurentů na trh. Ujednání, obsažená ve shora specifikovaných smlouvách, byla, podle žalovaného, účastníky správního řízení realizována prostřednictvím vzájemné výměny informací, a to informací individuálních, aktuálních a citlivých, neboť se týkaly jejich obchodních záměrů. Příkladmo lze poukázat na výměnu informací týkajících se zájmu konkrétního účastníka správního řízení o konkrétní veřejnou zakázku – projekt. Za tímto účelem si účastníci správního řízení na základě shora uvedených smluv a v nich obsažených dohod vybudovali systém vzájemného informování, a sice na společných schůzkách, telefonicky, zasíláním faxů, později e-mailů. Zájemce o konkrétní projekt sdělil ostatním účastníkům správního řízení, s jakou cenou se do výběrového řízení přihlásí, ostatní účastníci pak věděli, s jakou cenou se, v souladu s principy určenými v GQ-Agreement a EGQ-Agreement, mají do výběrového řízení přihlásit, aby podpořili nabídku zájemce o projekt. Na základě GQ-Agreement a EGQ-Agreement došlo, podle žalovaného, k rozdělení celosvětového trhu PISU mezi evropské a japonské účastníky řízení, a to prostřednictvím kvót. Každá skupina, tj. „E-Skupina“ a „J-Skupina“, dostala společnou kvótu celosvětových prodejů a tyto kvóty byly následně v důsledku změn v E-Skupině a akvizicemi mezi účastníky řízení modifikovány tak, že E-

Skupině náležela kvóta ve výši 65,84 % a J-Skupině ve výši 34,16 %. Tím účastníci správního řízení fakticky fixovali své tržní podíly a měli jistotu, že všichni budou při výběrových řízeních postupovat shodně, tj. nebudou si vzájemně konkurovat a snažit se získat zakázku na projekt, který byl na základě dohod obsažených v GQ-Agreement a EGQ-Agreement přidělen jinému účastníku. Toto jednání žalovaný označil za dohodu o rozdělení trhu. Účastníci správního řízení se však prostřednictvím GQ-Agreement a EGQ-Agreement též, dle závěrů žalovaného obsažených v napadeném rozhodnutí, dohadovali o ceně, když v rámci systému komunikace založeného uvedenými smlouvami diskutovali nabídkové ceny při alokaci projektů konkrétnímu účastníkovi správního řízení. Tato cena byla dále sdělena ostatním účastníkům řízení tak, aby věděli, jakou cenu mají nabídnout. Účastníci správního řízení dále diskutovali a dodržovali určité minimální cenové úrovně, a to v případech, kdy nebyl projekt alokován konkrétnímu účastníku. Účastníci správního řízení si tedy vytvořili takový systém dohod o cenách, na základě kterého nejen umožňovali konkrétnímu zájemci získat konkrétní projekt za cenu, kterou si zvolil, ale rovněž si společně dohadovali minimální cenové úrovně u volných projektů, tj. zabránili tímto svým jednáním, aby byly projekty zhotoveny na základě tržně stanovených cen. Skutečnost, že účastníci řízení byli povinni tyto cenové dohody dodržovat, je podle žalovaného podpořena čl. 22 GQ-Agreement, z něhož vyplývá, že jakákoli konkurence na základě ceny je výslovně zakázána, a to pod hrozbou uložení pokuty. Dále žalovaný dospěl ve správním řízení k závěru, že na základě GQ-Agreement a EGQ-Agreement uzavřeli účastníci správního řízení dohodu o regulaci počtu soutěžitelů na relevantním trhu, neboť se omezovali při uzavírání licenčních smluv, což mělo přímý negativní vliv na hospodářskou soutěž na relevantním trhu v České republice. Žalovaný vycházel zejména z textu dohod GQ-Agreement a EGQ-Agreement, podkladů předložených společnostmi náležejícími do skupiny ABB, jakož i z výpovědí jiných účastníků správního řízení, kteří existenci a plnění PISU kartelu přinejmenším po určitou dobu většinou nezpochybňovali. Uzavřel, že svým jednáním účastníci správního řízení narušili samotnou podstatu konkurenčního prostředí při vyhlašování výběrových řízení a veřejných zakázek, jejichž předmětem byla PISU, na území, na něž se GQ-Agreement a EGQ-Agreement vztahovaly, tedy i na území České republiky, když tyto nebyly zadány nejúspěšnějšímu uchazeči, nýbrž uchazeči, o kterém se mezi účastníky rozhodlo na základě PISU kartelu. Důvod, pro který bylo prvostupňové rozhodnutí v rozkladovém řízení změněno, spočíval v tom, že nebylo uznáno protiprávním jednání účastníků předcházející účinnosti předchozího ZOHS, ale až jednání po jeho účinnosti, neboť teprve tehdy byli účastníci povinni řídit se soutěžními pravidly; současně bylo jednání ve výroku rozhodnutí specifikováno a rozčleněno ve vztahu k jednotlivým zákonům o hospodářské soutěži a ve vztahu k trvání účasti jednotlivých členů na PISU kartelu. Uložení pokuty účastníkům Evropskou komisí (dále též „Komise“) nebylo uznáno jako překážka postihu a výše pokut byla označena jako odpovídající zákonu a přiměřená zjištěným skutečnostem, přičemž důvody ke snížení pokuty byly shledány pouze u dvou účastníků.

Uvedené rozhodnutí předsedy žalovaného bylo napadeno včasnými a obsáhle zdůvodněnými žalobami.

II.
Rozhodnutí krajského soudu o žalobách

II.1. průběh dosavadního soudního řízení

Krajský soud o žalobách rozhodoval opakovaně. Rozsudkem ze dne 25. 6. 2008, č. j. 62 Ca 22/2007 - 489, zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení, neboť shledal důvodnost žalob v porušení zásady *ne bis in idem* ve vztahu k rozhodnutí Evropské komise COMP/F/38.899 ze dne 24. 1. 2007, přičemž vycházel z názoru, že protisoutěžní jednání trvalo až do 11. 5. 2004, tedy i po přistoupení České republiky k Evropské unii. Toto rozhodnutí bylo zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2009, č. j. 2 Afs 93/2008 – 920, v němž tento soud vyslovil závazný právní názor, že změna jurisdikce spojená s přistoupením České republiky k Evropské unii ukončila protisoutěžní jednání, k němuž do té doby docházelo na národním území, a které podléhalo národní jurisdikci a mohlo být postihováno výlučně podle vnitrostátní úpravy. Rozhodnutí Komise postihující jednání po toto datu tak netvoří překážku řízení před národním Úřadem. Ústavní stížnosti proti tomuto rozsudku byly odmítnuty usneseními Ústavního soudu ze dne 25. 6. 2009, sp. zn. II. ÚS 1600/09, ze dne 14. 7. 2009, sp. zn. I. ÚS 1606/09 a ze dne 7. 7. 2009 a sp. zn. II. ÚS 1639/09.

Krajský soud poté přerušil řízení a položil Soudnímu dvoru Evropské unie předběžné otázky. Tento soud rozhodnutím ze dne 14. 2. 2012 (věc C - 17/10) vyslovil:

- že ustanovení článku 81 ES a čl. 3 odst. 1 nařízení č. 1/2003 nemohou být užita na kartelovou dohodu, jež vyvolala účinky před 1. květnem 2004 na území členského státu, který k tomuto dni přistoupil k Unii,
- že vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž neztrácí pravomoc použít vnitrostátní právo hospodářské soutěže v případě řízení zahájeného komisí za situace, kdy vnitrostátní orgán postihuje protisoutěžní účinky kartelové dohody vyvolané na území členského státu před jeho přistoupením,
- že zásada *ne bis in idem* nebrání postihu podniků účastnících se kartelové dohody vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž za účinky dohod vyvolané před přistoupením k Unii, neboť pokuty uložené Komisí tyto účinky nepostihovaly.

II.2. nyní napadené rozhodnutí krajského soudu

Krajský soud v nyní napadeném rozsudku posuzoval množství žalobních bodů uplatněných v žalobách a směřujících proti procesnímu postupu žalovaného i proti hmotněprávnímu posouzení věci. Žaloby sice uznal důvodnými, ovšem nikoliv v plném rozsahu.

II.2.a) vypořádání nedůvodných žalobních bodů

Krajský soud v rozsudku:

- Odmítl námitku porušení zásady nepřípustnosti dvojího trestání (*ne bis in idem*), a to právě s poukazem na výše zmíněné rozhodnutí Soudního dvora EU ze dne 14. 2. 2012 ve věci C-17/10.

- K procesním námitkám vyslovil, že řízení bylo zahájeno řádně a s dostatečnou specifikací protisoutěžního jednání, na niž také účastníci zcela adekvátně reagovali. Meze zahájeného řízení nebyly žalovaným překročeny a žalovaný nebyl povinen komunikovat s účastníky řízení v jiném než českém jazyce. Účastníci měli možnost průběžně nahlížet do spisu a žalovaný jim i formou „Sdělení výhrad" poskytl přehled skutkových zjištění a výchozích právních úvah. K doručování zejména zdůraznil, že žádný z účastníků netvrdí, že by jakákoliv písemnost nebyla doručena, či byla doručena opožděně. Krajský soud připustil, že žalovaný některé lhůty stanovil v nepřiměřené délce, ovšem v žádném případě to nevyvolalo konkrétní negativní důsledky ani tíseň některého z účastníků při procesních úkonech. Stejně tak soud shledal určité omezení žalobce l) při možnosti seznámení se spisem, ovšem i v tomto případě bylo pochybení v průběhu řízení napraveno. Žalovaný o věci rozhodl na základě dostatečného množství důkazů a řádně vyhodnotil nedůvodnost návrhů účastníků na provedení dalších důkazů. Krajský soud akceptoval i nenařízení ústního jednání.

- K hmotněprávním námitkám krajský soud vyslovil, že žalovaný správně vymezil relevantní trh PISU a zjištěný určitý nedostatek preciznosti nemohl mít vliv na posouzení zakázaného kartelu a prokázání protisoutěžního cíle. Koordinace účastníků dohody byla dostatečně prokázána tvrzením žadatele o *Leniency*, jím předloženými listinami, seznamem dodávek PISU na území České republiky a obsahem uzavřených dohod; tyto důkazy jsou jednoznačné a nepostrádají věrohodnost. Krajský soud obsáhle zdůvodnil závěr, že pravidla kartelu podávaná z GQ-Agreement se vztahovala i na české území a mechanismus kartelu na ně také dopadal. Soud rovněž uzavřel, že účast jednotlivých účastníků kartelu na něm v různých obdobích je neliberuje z odpovědnosti za kartel jako celek, neboť myšlenka původního globálního kartelu mezi nimi zůstala zachována, jeho záměr se neměnil, a není rozhodné, že se určitý člen kartelu na některých akcích či v některém období na realizaci přímo nepodílel; přitom zdůraznil, že závazek plynoucí z kartelu nespočíval pouze v aktivním konání, ale v některých případech naopak v povinnosti aktivně nekonat. Žádný z účastníků totiž z kartelu nevystoupil, ani se od jeho činnosti zjevně nedistancoval. Krajský soud rovněž nepřisvědčil námitkám nedostatku individuální odpovědnosti v rámci jednotlivých skupin, přičemž u žalobce j) zmínil právní nástupnictví ve vztahu ke společnosti VA Technologie AG a VA Tech T&D GmbH; k možnosti právního nástupnictví odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 12. 2009, sp. zn. 8 Afs 56/2007. Ke skupině Areva T&D AG uvedl, že považuje za prokázané, že vykonávala činnost na trhu PISU před datem 22. 12. 2003. K odpovědnosti skupiny ALSTOM označil krajský soud za prokázané, že až k 25. 9. 2003 byly aktivity ALSTOM v oblasti PISU převedeny na společnost T&D Holding Entranger SA, která byla prodána skupině Areva a přejmenována na Areva T&D Holding SA. To je podle napadeného rozhodnutí datem ukončení aktivit skupiny ALSTOM v rámci kartelu a datem vzniku odpovědnosti na straně skupiny Areva (Areva T&D Holding SA).

Tyto žalobní body krajský soud označil za nedůvodné, přičemž ve všech jednotlivých případech užil propracované argumentace včetně poukazu na relevantní evropskou judikaturu. Z hlediska obsahu kasační stížnosti není třeba bližšího konstatování obsahu této části napadeného rozsudku.

II.2.b) důvody pro zrušení rozhodnutí žalovaného krajským soudem

Krajský soud shledal důvodnými žalobní body poukazující na odpovědnost jednotlivých žalobců či celých koncernů a na způsob určení výše pokut.

Při posouzení deliktní odpovědnosti krajský soud vycházel ze závěrů (dnešního) Tribunálu ve věcech „*DSG*“ (rozsudek ze dne 29. 6. 2000, T-234/95), „*Enichem Anic*“ (rozsudek ze dne 17. 12. 1991, T-6/89) a „*DaimlerChrysler*“ (rozsudek ze dne 15. 9. 2005, T-325/01), a z nich dovodil, že pojem „soutěžitel“ je třeba chápat „*jako hospodářskou jednotku z hlediska předmětu dotčeného protiprávního jednání a zákaz kartelových dohod upravený v ZOHS a v předchozím ZOHS je třeba chápat jako pravidla aplikovatelná na rozličné hospodářské entity, z nichž každá je tvořena svébytnou organizací osobních, hmotných a nehmotných složek, která dlouhodobě sleduje určitý hospodářský cíl, může přispívat ke kartelu – a ve výsledku tento kartel také vlastně utváří*“. Podle názoru krajského soudu žalovaný dostatečně neozřejmil, z jakých důvodů založil osobní odpovědnost jednotlivých žalobců na příslušnosti ke koncernům (skupinám) účastnícím se na kartelu. Kódová označení, listiny s nimi pracující, informace o uskutečněných schůzkách, účast ve výboru, elektronická korespondence – to vše směřuje výlučně ke skupinám (koncernům), pokud to vůbec konkrétní identifikaci umožňuje.

Krajský soud na str. 49-50 rozsudku podrobně popisuje poznatky o účastnících plynoucí z důkazů a shrnuje, že z nich nelze dovodit odpovědnost jednotlivých subjektů uvnitř konkrétních skupin. Dále poukazuje na skutečnost, že dovození odpovědnosti, plynoucí z výroku rozhodnutí, neodpovídá důsledně ani popisu vnitřních struktur jednotlivých skupin (koncernů), ani převodu aktivit v oblasti PISU mezi těmito skupinami, jež by se mělo projevit v zániku odpovědnosti ve vztahu k jedné skupině a vzniku odpovědnosti ve vztahu k jiné skupině. Postup vůči jednotlivým subjektům nebyl jednotný.

Tak v případě skupiny ALSTOM byla vyvozena odpovědnost mateřské společnosti a v případě skupiny Areva je dovozována odpovědnost (pro jednotlivá období kartelu) společností AREVA T&D SA (do 30. 6. 2001), AREVA T&D SA (od 1. 7. 2001 do 3. 3. 2004), AREVA T&D AG (od 14. 11. 2002 do 3. 3. 2004) a AREVA T&D HOLDING SA (od 25. 9. 2003 do 3. 3. 2004), přestože žalovaný vychází z toho, že mateřskou společností je AREVA T&D HOLDING SA. Současně však žalovaný vycházel ze skutečnosti, že skupina Areva se začala zabývat výrobou PISU až v souvislosti s nabytím divize T&D od 9. 1. 2004. Vedle odpovědnosti mateřských společností pak je vyvozena odpovědnost dvou dceřiných společností, aniž je zjevné z jakého důvodu. Vyvození odpovědnosti ve skupině ALSTOM neodpovídá konstrukci odpovědnosti v rámci skupiny Areva a přístup k vyvozování odpovědnosti dceřiných společností rovněž nebyl jednotný.

Stejně tak u skupiny Fuji žalovaný dovozuje souběžně odpovědnost u dvou společností - Fuji Electric Holdings Co., Ltd. a Fuji Electric Systems Co., Ltd. (od 1. 3. 1991 do 30. 9. 2002) bez podkladu o konkrétních aktivitách.

Ve skupině Hitachi žalovaný dovodil, že mateřskou společností je společnost Hitachi Ltd., která mimo jiné drží stoprocentní podíl ve společnosti Hitachi Europe

Limited, která má vykonávat aktivity v oblasti PISU, odpovědnost však žalovaný dovodil vůči oběma souběžně.

Ve skupině Mitsubishi žalovaný dovozuje odpovědnost mateřské společnosti Mitsubishi Electric Corporation za celou dobu trvání kartelu (od 1. 3. 1991 do 3. 3. 2004), zároveň však měla Mitsubishi Electric Corporation samostatně na trhu PISU (prostřednictvím svých dceřiných společností) působit jen do začátku října 2002, kdy své aktivity v oblasti PISU vložila do společného podniku se společností Toshiba Corporation (TM T&D Corporation). Obdobně žalovaný postupoval i u Toshiba Corporation.

U skupiny Siemens je pro období od 1. 3. 1991 do 31. 8. 1999 a od 26. 3. 2002 do 3. 3. 2004 dovozována odpovědnost u Siemens AG, žalovaný ovšem zřetelně dovozuje, že společnosti Siemens Aktiengesellschaft Österreich a Siemens Transmission and Distribution Limited jsou jejími dceřinými společnostmi a u nich dovozuje odpovědnost pro období od 1. 1. 1995 do 13. 12. 2000 a od 1. 4. 2002 do 3. 3. 2004, resp. od 1. 3. 1991 do 13. 12. 2000 a od 1. 4. 2002 do 3. 3. 2004, tedy zčásti pro totéž období jako v případě jejich mateřské společnosti Siemens AG. To nekoresponduje s postupem, který žalovaný zvolil v případě skupiny ALSTOM po celou dobu trvání kartelu a Mitsubishi a Toshiba do 1. 10. 2002.

Bez jakýchkoliv podkladů tak žalovaný v některých případech dovozuje odpovědnost mateřské společnosti a v některých případech i u dceřiných společností, které se na českém trhu v oblasti PISU pohybovaly. Naopak pak nebyla dovozena odpovědnost ALSTOM CZECH s.r.o. a Siemens s.r.o., zjevně působících na trhu PISU v ČR v rozhodném období. Nepochopitelné se pak soudu jevilo dovození odpovědnosti žalobce b) u něhož žalovaný současně konstatuje působení na trhu PISU a nedosažení žádného obratu. Soud srovnáním přístupu žalovaného k vyvození odpovědnosti jednotlivých subjektů označil výsledek za nahodilý. Přisvědčil žalobní argumentaci, že samostatná existence na trhu PISU nic nevypovídá o tom, jakého jednání se ten který subjekt dopustil, do jakých vztahů vstupoval, jaké uzavíral obchody, zda někoho ovlivňoval či sám byl v rámci jednotlivých skupin (koncernů) ovlivňován. Z popisu fungování kartelu se zdá být tedy zřejmé, že v rámci hospodářské soutěže jednaly protisoutěžně různé subjekty v rámci skupin (koncernů), avšak reálnými účastníky kartelu byly jednotlivé skupiny (koncerny). Je-li třeba deliktní odpovědnost za takové jednání dovozovat u jednotlivých členů takového uskupení, kteří jsou subjekty, a mohou tedy nést deliktní odpovědnost, pak dovození takové deliktní odpovědnosti musí respektovat konkrétní okolnosti, a to ty, které se týkají vzniku, charakteru a podmínek jednání podle pravidel kartelu. Spis ani rozhodnutí žalovaného neobsahují podklady k závěru o jednání jednotlivých subjektů v rámci jednotlivých skupin kartelu a přístup k nim není jednotný. Nedostatek hodnocení jednotlivých subjektů soud považuje za přijatelný pouze v případě odpovědnosti skupiny spojené jednotnou soutěžní politikou. Dovození odpovědnosti obsažené v části I. a II. výroku tak soud označil za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

Nedostatky v posouzení odpovědnosti jednotlivých účastníků řízení se pak, podle krajského soudu, promítly i do výše uložených pokut, jevící se ve vztahu k některým z nich jako diskriminační. Žalovaný totiž pokutoval jeden subjekt ze skupiny ALSTOM, tři subjekty ze skupiny Areva, dva ze skupiny Fuji, dva ze skupiny Hitachi, tři ze skupiny

Siemens, pak jeden „Va Tech“, jeden „Nuova Magrini“, jeden „Toshiba“, jeden „Mitsubishi“ a jeden „JAEPS“; navíc další provázanost existovala napříč některými z nich. Stranou pak zůstaly jiné subjekty, které byly součástí skupin (koncernů) a pohybovaly se na trhu PISU, aniž by ve vztahu k nim žalovaný odpovědnost dovodil a pokuty jim uložil. Ve výsledku to znamená, že ty skupiny, které byly vnitřně uspořádány do vyššího počtu subjektů, jsou pokutovány více, než ty skupiny, které byly pokutovány prostřednictvím jediného subjektu, nebo ty skupiny, které byly vnitřně uspořádány do nižšího počtu subjektů. V souvislosti s nepřezkoumatelností vyvozené odpovědnosti se pak jeví nepřezkoumatelným i postup při uložení konkrétních pokut, aniž je pak nutno zkoumat způsob určení jejich výše. Přesto soud dále upozorňuje na odlišný postup u skupin Fuji a Hitachi oproti pokutování jednotlivých subjektů ze skupiny Siemens.

III. Kasační stížnost

Stěžovatel v kasační stížnosti zejména namítá, že účastníkem řízení je ten subjekt, který se dopustil porušení soutěžních pravidel, přičemž adresátem rozhodnutí může být jen subjekt s právní subjektivitou. V případě, že se kartelové dohody účastní společnosti náležející do jedné ekonomické skupiny, jsou za delikt odpovědné všechny, které se podílely na protiprávním jednání. Nelze vycházet z institutu solidární odpovědnosti, neboť ten české právo nezná. Stěžovatel založil odpovědnost na příslušnosti ke skupinám, které byly účastny kartelu a na jejich působení na trhu PISU, netrestal však mateřské a dceřiné společnosti za totožné jednání. Pokud se totiž dopustila dceřiná společnost závažného protisoutěžního jednání, nemůže se zbavit odpovědnosti poukazem na pokyny mateřské společnosti. Tu pak je třeba vinit z vlivu a pokynů, které učinila. Odpovědnost je tedy na mateřské společnosti při individuální odpovědnosti dceřiné společnosti za konkrétní protisoutěžní jednání, aniž se tyto odpovědnosti překrývají. Odpovědnost přitom přechází na právního a ekonomického nástupce společnosti, pokud se nadále hospodářské soutěže účastní a profituje z protisoutěžního jednání předchůdce. Při individuálním posouzení odpovědnosti jednotlivých subjektů není výtka krajského soudu o nejednotném mechanismu na místě.

Pokud se krajský soud v rozsudku zabýval situací jednotlivých skupin, jsou jeho závěry nepřesné. Společnost ALSTOM SA se podílela na vzniku kartelu jako účastník GQ i EQ dohody a na realizaci kartelu prostřednictvím svých divizí bez právní subjektivity. Se zpětnou účinností k 1. 4. 1992 byl ve Francii sektor PISU převeden na prázdnou společnost Kléber Eylau, později přejmenovanou na ALSTOM T&D SA (později AREVA T&D SA, nyní Alstom Grid SAS), nad kterou mateřská společnost vykonávala kontrolu. Společnost ALSTOM T&D SA měla právní subjektivitu, tuto neztratila, a proto nese odpovědnost za své jednání navzdory pozdějšímu převodu na společnost T&D Holding Etranger a následně na společnost AREVA. Po převodu na AREVA bylo změněno obchodní jméno na AREVA T&D AG (nyní ALSTOM Grid AG). Přesto, že došlo k převodu společnosti pod jinou mateřskou společnost, nezanikla její právní subjektivita ani odpovědnost za delikt. Za jednání divizí bez právní subjektivity nese přímou odpovědnost společnost ALSTOM SA, současně pak nese odpovědnost i za ovlivňování tržního jednání svých bývalých dceřiných společností ALSTOM T&D SA a ALSTOM T&D AG v období, kdy tyto byly jejími 100% dcerami a současně byli někteří vysoce postavení manažeři těchto společností ve vedoucích funkcích i v mateřské společnosti. Tyto dceřiné společnosti nesou odpovědnost

za to, že se pod svými tehdejšími firmami spolu se svou mateřskou společností ALSTOM přímo podílely na protiprávním jednání.

Skupina AREVA působí v oblasti energetiky od r. 2001; podnikání získala od skupiny ALSTOM, převodem společnosti T&D Holding Etranger SA, přejmenované na AREVA T&D Holding SA (nyní ALSTOM HOLDINGS) a jejích dvou dceřiných společností ALSTOM T&D SA (přejmenované na AREVA T&D SA, nyní ALSTOM Grid SAS) a ALSTOM T&D AG (přejmenované na AREVA T&D AG, nyní ALSTOM Grid AG). Společnost AREVA T&D Holding SA zastřešovala aktivity v oblasti výroby a prodeje zařízení PISU v rámci skupiny AREVA, za což nese odpovědnost po dobu celé své právní existence. Společnosti AREVA T&D SA a AREVA T&D AG jsou tak odpovědné za protiprávní jednání na trhu PISU po celou dobu své existence, a to jak v rámci skupiny ALSTOM, tak i následně v rámci skupiny AREVA, což bylo podle konkrétních období jasně vyjádřeno ve správních rozhodnutích. Obě dceřiné společnosti měly a mají stále právní subjektivitu a vystupovaly samostatně, přičemž byly součástí kartelu. Stejně tak tomu bylo i u společnosti T&D Holding Etranger SA. Není možné zbavit odpovědnosti dceřinou společnost jen proto, že byla ve svém chování ovlivňována mateřskou společností.

Společnost Mitsubishi působila na trhu PISU samostatně a podílela se na vzniku kartelových dohod. V r. 2002 založila se společností Toshiba Corporation společný podnik TM T&D, do něhož vložila svou divizi T&D. V tomto podniku měly obě společnosti 50% podíl. Společný podnik ukončil činnost 30. 4. 2005; poté společnost Mitsubishi působila na trhu PISU opět samostatně. V období samostatného i společného působení se přitom účastnila schůzek kartelu. Odpovídá tak za období samostatného i společného působení, stejně jako společnost Toshiba Corporation. Ta byla jednou ze zakládajících společností kartelu, přičemž se na něm do 1. 10. 2002 účastnila prostřednictvím své divize a poté prostřednictvím společného podniku TM T&D; od 30. 4. 2005 opět samostatně.

Ve skupině Fuji byla odpovědnost vyvozena vůči společnosti Fuji Electric Holding Co., Ltd. (dříve Fuji Electric Co., Ltd.) a Fuji Electric System Co., Ltd. (po fúzi v r. 2011 Fuji Electric Co., Ltd.), přičemž druhá z nich byla 100% dceřinou společností prvé a obě se zabývaly trhem PISU. Tato skupina ani účast na kartelu nepopírala, tvrdila pouze, že její jednání nemělo dopad na evropský trh. Od října 2002 vytvořila společnost Fuji Electric System Co., Ltd. Se společností Hitachi, Ltd. a Meidensha Corporation společný podnik Japan AE Power Systems Corporation, nad kterým však nevykonávala rozhodující vliv – to se promítlo v odpovědnosti omezené datem 30. 9. 2002.

Matkou skupiny Hitachi je společnost Hitachi Ltd., která je 100% mateřskou společností společnosti Hitachi Europe Ltd. Vedení obou společností je zčásti totožné, obě se pohybovaly na trhu PISU a účastnily se schůzek kartelu. S účinností k říjnu 2002 vytvořila společnost Hitachi, Ltd. se společností Fuji Electric Systems Co., Ltd. a Meidensha Corporation společný podnik Japan AE Power Systems Corporation, do něhož přenesla své aktivity na trhu PISU, nevykonávala však nad ním rozhodující vliv, což vedlo k omezení odpovědnosti k datu 30. 9. 2002.

Společnost Japan AE Power Systems Corporation (JAEPS) byla vytvořena smlouvou o společném podniku ze dne 7. 5. 2001 společnostmi Hitachi Ltd., Fuji Electric Holdings Co., Ltd. a Meidensha Corporation a zakládající společnosti na ni převedly své aktivity v oblasti PISU ke dni 1. 10. 2002. Protože žádná ze zakládajících společností nad ní nevykonávala rozhodující vliv, byla společnost JAEPS shledána odpovědnou za delikt, tak jak odpovídalo její účasti na schůzkách a realizaci kartelu.

V případě skupiny Siemens byla shledána odpovědnost u společnosti Siemens AG a dceřiných společností Siemens Aktiengesellshaft Österreich a Siemens Transmission and Distribution Limited (jejímž právním předchůdcem byla společnost VA Tech Transmission & Distribution Ltd.). Přitom účastníkem zakládající dohody a matkou skupiny byla Siemens AG. Siemens Aktiengesellshaft Österreich nese odpovědnost jako právní a ekonomický nástupce společností VA Technologie AG a VA Tech T& D Gmbh za jejich protiprávní účast na kartelu. Společnost Siemens Transmission and Distribution Limited (dříve VA Tech Transmission & Distribution Limited) nese odpovědnost za svou účast na realizaci zakázaných dohod, neboť její právní subjektivita i po převzetí skupiny VA TECH skupinou Siemens zachována.

Společnost VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co KEG svou účast na zakázané dohodě připustila, pouze odmítla účast ve vztahu k území České republiky. Od svého založení v r. 2000 byla součástí skupiny VA TECH a od roku 2000 součástí skupiny Siemens, přičemž její právní subjektivita zůstala zachována, nezanikla a z toho pramení její odpovědnost za protisoutěžní jednání.

Společnost Nuova Magrini Galileo S. p. A. vznikla v roce 1984 a byla 100% dceřinou společností společnosti Schneider Electric Industrie SA a byla smluvní stranou a zakládajícím členem zakázané dohody. Později se dostala pod kontrolu společnosti VA Technologie AG a od r. 2005 byla dceřinou společností Siemens Aktiengesellshaft Österreich. Po celou dobu protisoutěžního jednání byla subjektem s právní subjektivitou a nezanikla ani převodem do skupiny Siemens; z toho plyne její odpovědnost po celou dobu trvání kartelu.

Tímto přehledem stěžovatel dokládá, že jeho rozhodnutí, jakož i rozhodnutí prvostupňové, systematicky trestá mateřské společnosti skupin, které se účastnily kartelu a ty z jejich dcer, které se aktivně pohybovaly na trhu PISU a fakticky realizovaly kartel. Z tohoto hlediska není mezi nimi žádná výjimka. Pouze na okraj stěžovatel upozorňuje, že stejným způsobem byla odpovědnost vyvozena i v rozhodnutí Evropské komise a u mnoha protimonopolních orgánů jiných států. Vytýká-li krajský soud stěžovateli, že některé společnosti nebyly k odpovědnosti volány, nejde o pochybení, které by šlo k tíži některého z účastníků řízení.

Stěžovatel je přesvědčen, že nepochybil ani při konkrétním ukládání pokut. Uložené pokuty je třeba považovat za přiměřené. Z judikatury je zřejmé, že za nepřiměřené nelze považovat pokuty uložené těsně při dolní hranici, a to ani v případě nerovnosti. Stěžovatel využil zákonné rozmezí (do 10% čistého nekonsolidovaného obratu za poslední kalendářní období v době trvání kartelu) jen ve výši cca 1,5%. Tato výše se nevymyká ani výši pokut ukládaných za jiná obdobně závažná jednání. Pokuty tak nejsou ani excesivní ani porušující zásadu rovného zacházení, resp. zásadu přiměřenosti.

Ze všech těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušení napadeného rozsudku krajského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalobců ke kasační stížnosti

IV.1. Žalobce a) - Toshiba Corporation nesouhlasí s postupem stěžovatele při určení odpovědnosti a uložení pokut; navíc se domnívá, že rozhodnutí žalovaného mělo být zrušeno i z jiných důvodů. Tvrzení stěžovatele, že žalobce a) vlastnil 50% podíl ve společnosti TM T&D, a proto si musel být vědom účasti na kartelu, není ničím podloženo. Bylo povinností Úřadu prokázat rozhodující vliv mateřské společnosti na jednání dceřiné společnosti. Takto bylo žalobci a) přičteno jednání společnosti TM T&D v době, kdy žalobce a) již na trhu PISU nepůsobil a ani nebyl prokázán jeho rozhodující vliv. Přitom i při prokázaném podílu na kartelovém jednání prostřednictvím společnosti TM T&D by bylo nutno odpovědnost rozdělit mezi žalobce a společnost Mitsubishi. Žalobce a) dále tvrdí, že rozhodnutí stěžovatele mělo být zrušeno proto, že nebyla prokázána účast společnosti Toshiba na kartelovém jednání na českém trhu, že se podílela na manipulaci zakázek či na dohodách o cenách; ostatně sama společnost ABB uvedla, že projekty přidělované v rámci České republiky byly koordinovány výhradně mezi evropskými výrobci PISU. Stěžovatel rovněž neprokázal závazek žalobce a) nevstupovat na český trh. Zde si dokonce odporuje, neboť žalobci a) přičítá tento závazek a zároveň mu vytýká podíl na přidělování projektů v České republice, nehledě na to, že toto obvinění se poprvé objevilo až v rozhodnutí Úřadu. Zamítnutím těchto námitek pochybil krajský soud stejně jako nezohledněním porušení práva na obhajobu. Kasační stížnost navrhuje zamítnout.

IV.2. Žalobci b-d), f) - ALSTOM HOLDINGS, ALSTOM Grid SAS, ALSTOM Grid AG, ALSTOM (Societé Anonyme), považují za vyloučené, aby byla odpovědnost za spáchání správního deliktu vyvozena pouze na základě toho, že společnost vykonává kontrolu nebo je kontrolována ve skupině společností, z nichž některé (aniž by bylo zřejmé které) se měly na spáchání deliktu skutečně podílet. V případě žalobců byla naprostá většina z nich současně mateřskými a dceřinými společnostmi, přičemž z rozhodnutí není zřejmé, který z těchto jejich statusů vedl k vyvození odpovědnosti. Stěžovatel se vztahy uvnitř skupiny vůbec nezabýval, a zejména ve vztahu k mateřským společnostem ALSTOM a T&D Holding (nyní ALSTOM HOLDINGS) nebyly prokázány žádné aktivity. Stěžovatel se v kasační stížnosti snaží obhájit svou konstrukci obecnými a skutkově nepodloženými tvrzeními, navíc ve vztahu k žalobcům se jedná o konstrukci zcela novou. Odvolává se na účast mateřské společnosti na schůzkách a podíl všech na naplňování kartelu, současně však staví na pouhé příslušnosti ke skupině; to je vnitřně rozporné a nesrozumitelné. Z kasační stížnosti ani není zřejmé, že by stěžovatel rozporoval veškeré důvody, které krajský soud vedly ke zrušení jeho rozhodnutí. Ponechal stranou závěr soudu o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu ve vztahu k odpovědnosti jednotlivých subjektů v rámci skupin. Stěžovatel přitom v rozhodnutí vůbec nerozlišuje jednotlivé údajné účastníky kartelu, ale pouze skupiny, přičemž ve vztahu ke skupině ALSTOM dokonce poukazuje na jednání osob, které nebyly jejími zaměstnanci. Výjimečná konkretizace (např. skupina ALSTOM CZECH s. r. o.) pak je společností odlišnou od žalobců. Stěžovatel postupoval při určení odpovědnosti nahodile, což nelze omluvit ztíženou možností identifikace konkrétních subjektů v rámci

skupin. Z logiky nepřezkoumatelného vymezení odpovědnosti pak plyne i nepřezkoumatelnost při uložení pokut; navíc žalobce při stanovení výše pokut byl diskriminován pro svou složitější vnitřní strukturu. Stěžovatel v kasační stížnosti také chybně uvádí, že společnost ALSTOM SA je právním předchůdcem společnosti ALSTOM, což žalobci doložili. Společnost ALSTOM nikdy nevykonávala činnost v oblasti PISU; ta náležela divizím, které byly kontrolovány postupně různými společnostmi, ne však společností ALSTOM. Ze všech těchto důvodů navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

IV.3. Žalobce e) – Mitsubishi Electric Corporation považuje za podstatné, že Úřad neprokázal jeho protiprávní jednání, dopustil se řady procesních pochybení a v důsledku toho uložil protiprávně pokutu. Souhlasí se závěrem krajského soudu o nezbytnosti dovození odpovědnosti v rámci kartelové skupiny na základě její konkrétní účasti na údajném kartelovém jednání a zdůrazňuje, že se Úřad o shromáždění relevantních důkazů ani nepokusil. Proto považuje rozhodnutí žalovaného za nepřezkoumatelné. Uložení přísnějších pokut společnostem vnitřně strukturovaným je zřejmé a v důsledku netransparentního postupu mohl být obrat započten několikanásobně; proto nelze argumentovat uložením pokut při dolní hranici. Postup žalovaného nemá oporu ani v české judikatuře, neboť odpovídající rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6A 96/2000 stál na zcela jiném skutkovém základu a navíc v něm soud výslovně konstatoval řádné zdůvodnění rozhodnutí Úřadem. Žalobce namítá, že ve vztahu k němu Úřad vůbec neosvětlil, za jaké jednání ho pokutuje, zda za aktivní účast či naopak za tzv. *common understanding*, což se vzájemně vylučuje. Žalovaný tvrdí, že se japonští výrobci zavázali nevstupovat na český trh, což odporuje závěrům Tribunálu ve věci T – 133/07, kde je konstatováno, že *common understanding* se nikdy nevztahoval na Střední Evropu. Rovněž nebylo prokázáno, že by se na Českou republiku vztahovala smlouva GQ. Nezákonné jednání tak žalobci nikdy nebylo prokázáno a z tohoto hlediska je rozhodnutí žalovaného nezákonné. Úřad také nezjistil všechny rozhodné skutečnosti a nepřihlédl k předloženým důkazům, z nichž bylo patrno, že požadavky českých zákazníků byli schopni splnit pouze evropští výrobci PISU. Žalobce shrnuje, že žalovaný porušil jeho procesní práva znemožněním účasti při dokazování a upozorňuje na nepřiměřenost uložené pokuty ve srovnání s jinými obdobnými kartely. Navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

IV. 4. Žalobce g) - Fuji Electric Co., Ltd. se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti žalovaného ztotožňuje s názorem krajského soudu na nemožnost dovození odpovědnosti jak u mateřské, tak u dceřiných společností, pokud není jasně prokázáno, čí vůle byla účastí v kartelu projevována. Podle ustálené unijní judikatury nesou dceřiné společnosti odpovědnost za své jednání, rozhodují-li o něm samostatně. Realizují-li pouze pokyny mateřské společnosti, nemůže být shledána jejich odpovědnost. Stěžovatel však tyto vztahy ani nezkoumal a nepřípustně dovodil odpovědnost i u dceřiných společností, které zcela zřejmě na trhu PISU samy nejednaly. Současným uložením pokut mateřským a dceřiným společnostem stěžovatel nepřijatelně kumuloval jejich odpovědnost; české právo přitom institut solidární odpovědnosti nezná. Stěžovatel nemůže úspěšně argumentovat obtížemi při zjišťování konkrétních odpovědných subjektů, neboť základem dovození deliktní odpovědnosti je prokázání deliktního jednání konkrétnímu subjektu. Stěžovatel také uspokojivě nevysvětlil nevyvození odpovědnosti vůči dalším subjektům, působícím rovněž na trhu PISU v České republice v rozhodné době. Oproti návrhu skupiny Fuji nevzal

stěžovatel vůbec v úvahu účast společnosti Nissin, která byla srovnatelná s účastí společnosti Fuji. Takový nejednotný postup je vůči žalobcům diskriminační. Ve vztahu ke své skupině zdůrazňuje neúčast na kartelu po září 2000, neboť v té době obdržela informaci o zániku kartelu. Navíc stěžovatel v kasační stížnosti i nadále vychází z nesprávné konstrukce o složení společného podniku fungujícího od října 2000. Stěžovatel také tvrdí, že pro jeho rozhodnutí bylo podstatné, která společnost měla z kartelu prospěch – to ovšem vůbec nezkoumal. Žalobce, ve shodě s krajským soudem, považuje za nepřijatelný i způsob určení výše pokut. Dovození odpovědnosti nebylo přezkoumatelné, nebyla zohledněna provázanost skupin a naopak nebyly pokutovány společnosti rovněž se podílející na kartelu. Pokuty tedy byly nepřiměřené, diskriminační a nezákonné. Z těchto důvodů navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

IV.5. Žalobci h), i), j), k), l) – Nuova Magrini Galileo S.p.A., Siemens Transmission and Distribution Limited, Siemens Aktiengesellshaft Österreich, k) VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG, Siemens AG, poukazují na tvrzení stěžovatele ve správním rozhodnutí, že odpovědnost žalobců založil na příslušnosti ke skupinám účastným na kartelu. Stěžovatel tedy nevycházel z individuální odpovědnosti, na níž je založeno správní trestání a neuvedl v rozhodnutí jasné důvody pro závěr o účasti toho kterého žalobce; ty ostatně ani nevyplývaly ze správního spisu. Souhlasí rovněž s krajským soudem v závěru o nedostatečně zjištěné účasti společností na kartelu, což je zřejmé z toho, že se na něm podílelo více subjektů, než kolik jich bylo pokutováno. Tvrzený mechanismus dovození odpovědnosti ve skutečnosti stěžovatelem uplatňován nebyl. Důkazy byly shromažďovány proti podnikatelským skupinám, což činí rozhodnutí nepřezkoumatelným ve vztahu k odpovědnosti jednotlivých subjektů. Ve vztahu k výši uložených pokut stěžovatel vůbec nevyvrací závěry krajského soudu; pouze tvrdí, že pokuty nebyly excesivní. Žalobci se ztotožňují s názorem krajského soudu, že musí být jasné, zda základem pokuty jsou obraty jednotlivých subjektů skupiny, či skupiny jako celku, a stejně tak zda bylo vycházeno z realizovaných dodávek jednotlivých subjektů či celé skupiny. Z těchto důvodů považuje kasační stížnost za nedůvodnou.

IV.6. Žalobci m), n), o) – Hitachi Ltd., Hitachi Europe Limited, Japan AE Power Systems Corporation ve vyjádření ke kasační stížnosti namítají, že žalovaný nesprávně zjistil skutečný stav věci ve vztahu k vymezení subjektů a k jejich odpovědnosti. Společnost Hitachi Europed Ltd. v období, za které byla potrestána, vůbec nebyla na trhu PISU aktivní, nepodnikala a netvořila obrat z prodeje PISU. Rovněž nebylo prokázáno společné působení Hitachi Ltd. a Hitachi Europe Limited. Odpovědnost je dovozována pouze z příslušnosti ke skupině a společnost Hitachi byla znevýhodněna v důsledku svého vnitřního rozdělení do několika společností. Pokuty tak jsou v rozpory se zásadou proporcionality a rovného zacházení, tudíž nepřezkoumatelné. Stěžovatel nevzal v úvahu zásadu jediné ekonomické jednotky a uložil pokutu společnosti Hitachi Europe Limited, která je 100% dcerou společnosti Hitachi Ltd. To je v rozporu s rozhodnutím Evropské komise ve věci kartelu PISU, rozsudkem Tribunálu Evropské unie ve věci T-112/07 (*Hitachi Hitachi Ltd., Hitachi Europe Limited a Japan AE Power Systems Corporation proti Evropské komisi)* a se současnou českou rozhodovací praxí, podle níž je mateřská společnost odpovědná za protiprávní jednání jejích přidružených společností, bez ohledu na její osobní účast na jednání. K tomu poukazuje na konkrétní rozhodnutí včetně rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2012, sp. zn. 5 As 61/2005. Výjimkou je pouze

zjištění, že dceřiná společnost jednala nezávisle. Z rozhodnutí není jasný ani způsob výpočtu pokuty; tím je netransparentní a nepřezkoumatelné. Žalovaný rovněž nevzal v úvahu velmi krátké trvání údajného kartelu (3 měsíce) ani skutečnost, že společnost Hitachi Europe Limited v příslušném období neměla žádné prodeje PISU; nebyl tedy vzat v úvahu dopad jednání na trh. Ačkoliv Zásady Úřadu pro stanovování výše pokut byly zveřejněny až po daném rozhodnutí, musel si být Úřad již dříve vědom principů užívaných na úrovni EU. Žalobci ve svém vyjádření uvádějí další argumentaci přesahující rámec kasační stížnosti, a to nesouhlas s posouzením své účasti na kartelu, s vymezením působnosti kartelu i vůči České republice, poukazují na porušení práva na spravedlivý proces neprovedením řádných důkazů a oporu rozhodnutí pouze v tvrzení společnosti ABB. Ze všech uvedených důvodů navrhují zamítnutí kasační stížnosti jako nedůvodné.

V.
Posouzení důvodnosti kasační stížnosti

V.1. Rozsah přezkumu

Nejvyšší správní soud po ověření splnění formálních podmínek podání kasační stížnosti zkoumal její přípustnost ve smyslu § 103 odst. 3 písm. a) s. ř. s., podle něhož je nepřípustná kasační stížnost proti rozhodnutí, jímž soud znovu rozhodl poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; výjimkou je námitka, že krajský soud nerespektoval závazný právní názor kasačního soudu. Tato podmínka má původ v závaznosti právního názoru kasačního soudu a má zabránit tomu, aby tento soud opakovaně posuzoval právní otázku již dříve jím v téže věci posouzenou. V daném případě sice krajský soud respektoval závazný právní názor, nicméně kasační stížnost je přípustná proto, že kasační důvody směřují proti právnímu názoru krajského soudu, který v jeho předchozím rozsudku vysloven nebyl, a tudíž nebyl ani předmětem kasačního řízení.

Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Kasační stížností je namítán kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Vázanost kasačními důvody znamená, že Nejvyšší správní soud posuzuje napadené rozhodnutí krajského soudu pohledem důvodů uplatněných stěžovatelem v kasační stížnosti; v daném případě byla kasační stížnost podána žalovaným. Žalobci, kteří stěžovateli nejsou, mají podle § 109 odst. 1 s. ř. s. právo vyjádřit se k obsahu kasační stížnosti. To znamená, že se mohou s jejími důvody ztotožnit, či je podrobit kritice. Není sice vyloučeno, aby účastník kasačního řízení, který není stěžovatelem, poukázal na další nedostatky rozsudku krajského soudu, Nejvyšší správní soud se však jimi může zabývat pouze tehdy, jde-li o vady, k nimž by musel přihlížet z moci úřední; těmi je zmatečnost postupu soudu, zatížení vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, nepřezkoumatelnost rozsudku či nicotnost správního rozhodnutí (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Žalobci ovšem nad rámec kasační stížnosti žalovaného vesměs shodně namítají nedostatky skutkových zjištění ve vztahu k jejich odpovědnosti za kartel, a procesní pochybení žalovaného, přičemž posouzení těchto námitek, uplatněných v žalobách,

nepovažují za opomenuté či nesrozumitelné, ale za nesprávné. Poukazují tedy na nesprávné právní posouzení věci krajským soudem, či na vady správního řízení, což ovšem účastníkům řízení, kteří nejsou v procesním postavení stěžovatele, nepřísluší. Nejvyšší správní soud pak vypořádání žalobních námitek shledal úplným a dostatečným. Krajský soud řádně vypořádal otázku existence kartelu i tvrzených porušených procesních práv žalobců a jeho rozhodnutí co do úplnosti i srozumitelnosti plně obstojí.

Mimo rámec kasačních námitek se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou řádné identifikace rozhodnutí žalovaného, jež bylo krajským soudem zrušeno. Řádnou identifikací je třeba rozumět zejména uvedení orgánu, který rozhodnutí vydal, uvedení data vyhotovení (dne vydání) rozhodnutí a uvedení čísla jednacího či spisové značky. Datum vyhotovení rozhodnutí je také náležitostí písemného vyhotovení rozhodnutí podle § 69 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád). Již ve svém předchozím rozsudku sp. zn. 2 Afs 93/2008, zdejší soud upozornil na skutečnost, že krajský soud uvedl, že se jedná o rozhodnutí ze dne 27. 4. 2007, ač se patrně jedná o rozhodnutí ze dne 26. 4. 2009. Krajský soud ve výroku napadeného rozsudku dataci rozhodnutí předsedy žalovaného zopakoval, aniž je zřejmé, zda automaticky převzal předchozí údaj, či zda jde o výsledek posouzení rozhodných skutečností.

Rozhodnutí předsedy žalovaného č. j. R 059-070, 075-078/2007/01-08115/2007/310, je ve správním spise označeno datem 26. dubna 2007, na první straně originálu je vyznačena právní moc dnem 30. 4. 2007 a vykonatelnost dne 31. 7. 2007. Na konci rozhodnutí je tištěný údaj: "*Vypraveno dne: viz otisk razítka na poštovní obálce*". Z obálek připojených k rozhodnutí jsou seznatelná pouze razítka dodávacích pošt v Praze (s daty 27. 4. a 30. 4.) a údaje o dnech převzetí zásilek adresáty.

Datum vyhotovení a den vydání rozhodnutí zpravidla splývají, není však vyloučeno, že je den vydání pozdější. Podle § 71 odst. 2 písm. a) správního řádu se vydáním rozhodnutí rozumí předání stejnopisu rozhodnutí k doručení, přičemž na rozhodnutí se vyznačí slovy: „*Vypraveno dne:*". V daném případě je údaj o vypravení rozhodnutí provedený odkazem na několik doručenek s různými daty zcela nejasný. Vzhledem k tomu, že Úřad sídlí v Brně, doručoval poštou, a záznam o doručení na prvních doručenkách dokládá doručení v Praze, lze předpokládat, že v daném případě bylo rozhodnutí nejen vyhotoveno, ale i předáno k vypravení dne 26. 4. 2007. Žalobci v podaných žalobách rovněž napadené rozhodnutí označili datem 26. 4. 2007, stěžovatel naopak vychází ze skutečnosti, že jde o rozhodnutí ze dne 27. 4. 2007. Přesto, že Nejvyšší správní soud nepovažuje v této části identifikaci rozhodnutí za podloženou obsahem správního spisu, nespatřuje v tom takový nedostatek identifikace, že by výrok rozsudku činil nejasným či nesrozumitelným. Zrušené rozhodnutí je současně identifikováno číslem jednacím a spolu s uvedením okruhu účastníků řízení není pochyb o tom, jaké rozhodnutí soud zrušil. Nepřesný údaj výroku rozsudku je také údajem opravitelným postupem podle § 54 odst. 4 s. ř. s.

V.2. Posouzení kasačních důvodů

Krajský soud zrušil rozhodnutí stěžovatele ze dvou důvodů, a to: a) pro neodůvodněné vyvození deliktní odpovědnosti za kartel v rámci „ekonomických skupin"

nejednotným způsobem diskriminujícím skupiny se složitějším vnitřním členěním, navíc při nedostatku opory ve spise, b) pro diskriminační postup při výpočtu výše pokut.

V.2.a. otázka deliktní odpovědnosti

V daném případě byly pokuty žalobcům uloženy za porušení povinností stanovených v § 3 odst. 1 ZOHS, a to podle § 22 odst. 2 téhož zákona. Podle tohoto ustanovení může Úřad soutěžitelům *„uložit pokutu do výše 10 000 000 Kč nebo do výše 10 % z čistého obratu dosaženého za poslední ukončené účetní období, jestliže úmyslně nebo z nedbalosti porušili zákazy stanovené v § 3 odst. 1, § 11 odst. 1 a § 18 odst. 1 nebo neplní opatření uložená podle § 7 odst. 2 nebo § 11 odst. 3 anebo podle § 18 odst. 5. Při rozhodování o výši pokuty Úřad přihlédne zejména k závažnosti, případnému opakování a délce trvání porušování tohoto zákona.“*

Stěžovateli lze přisvědčit v názoru, že sankční odpovědnost lze vyvodit pouze vůči subjektu s právní subjektivitou; ostatně z toho vycházel i krajský soud (s. 46 rozsudku). Tvrdí-li dále, že české právo nezná solidární odpovědnost, lze mu v oblasti správního trestání také přisvědčit, ovšem znovu je třeba poukázat na rozsudek krajského soudu, který konstatoval existenci soudních rozhodnutí Soudního dvora a Tribunálu jak vyvozující odpovědnost v rámci ekonomické skupiny podle aktivní účasti jednotlivých subjektů, tak vůči jednomu subjektu z nich, jako solidárně odpovědnému (s. 47 rozsudku). Krajský soud z konstatované judikatury dovodil, že z možných různých koncepcí je třeba zvolit tu, která odpovídá koncepci kartelu a smysluplnému postihu za jeho uzavření, aniž by užití konkrétní metody bylo vůči některému účastníku kartelu diskriminační. Výslovně pak uzavřel, že je třeba odlišovat případy, kdy je jednoznačně dán podíl každého subjektu skupiny na kartelu a také lze odpovědnost každého konkrétně dovodit, od případů subjektů realizujících jednotnou vůli stanovenou uvnitř skupiny, kdy je na místě vyvození odpovědnosti jen vůči společnosti mateřské; dovození takové odpovědnosti ovšem není odpovědností solidární. S tímto závěrem krajského soudu lze souhlasit; solidarita v odpovědnosti, již zná české právo, znamená, že kterýkoliv z účastnících se subjektů odpovídá za celý výsledek sám a poškozený se může domáhat náhrady u kteréhokoliv z nich – tak je solidarita chápána ust. § 438 občanského zákoníku. Jak již bylo výše řečeno, ve správním trestání takto odpovědnost vyvodit nelze a krajský soud tak ani nečiní. Solidaritu v odpovědnosti za protiprávní jednání zná sice evropská soutěžní judikatura, ovšem jen za určitých podmínek, jak bude pojednáno dále.

V daném případě byli účastníky řízení zejména subjekty vnitřně strukturované. Nejvyšší správní soud považoval za potřebné blíže seznat, jak na takové subjekty a jejich odpovědnost za protisoutěžní jednání nahlíží judikatura Soudního dvora EU (případně Tribunálu), o niž se ostatně výslovně opírá rozsudek krajského soudu; stěžovatel naopak, ovšem bez bližší konkretizace, z evropské judikatury dovozuje závěry od krajského soudu odlišné.

Přitom Nejvyšší správní soud respektuje, že pojetí podniku v evropském právu a v evropské judikatuře, není vždy odvislé od právní subjektivity (např. rozsudky Soudního dvora ze dne 23. 4. 1991, Höfner - C-40/90, Recueil, s. I-1979, ze dne 12. 6. 1984, Hydrotherm 170/83, Recueil, s. 2999), a rovněž že v ní užívaný pojem podniku není plně totožný s pojmem „soutěžitel“ užívaným v českém soutěžním právu.

V evropském právu platí, že více právně samostatných entit je považováno za jediný podnik ve smyslu pravidel hospodářské soutěže, pokud je jejich vzájemný vztah takového rázu, že je lze vnímat jako jednu ekonomickou jednotku. Za protiprávní jednání může být postižena jak mateřská, tak dceřiná společnost (sama či spolu s mateřskou). K tomu lze poukázat na rozhodnutí Soudu prvního stupně ze dne 20. 3. 2002, HFB Holding (T-9/99, Recueil, s. II-1487), či ze dne 15. 9. 2005, Daimler Chrysler (T-325/01, Sb. rozh., s. II-3319). Za podnik je považována i hospodářská jednotka složená z více fyzických nebo právnických osob, pokud sdílí stejný soutěžní cíl (rozsudek Soudního dvora ze dne 12. července 1984, Hydrotherm, 170/83, Recueil, s. 2999, bod 11, a rozsudek Soudu ze dne 29. 6. 2000, DSG v. Komise, T-234/95, Recueil, s. II-2603, bod 124). Soudní dvůr zdůraznil, že pro účely použití pravidel hospodářské soutěže není rozhodující formální oddělenost mezi dvěma společnostmi vyplývající z jejich oddělené právní subjektivity, ale otázka, zda existuje jednota v jejich tržním chování. Může se tedy ukázat nezbytným určit, zda dvě společnosti s oddělenými právními subjektivitami, tvoří nebo patří do jednoho a téhož podniku nebo hospodářské jednotky, která má jednotné tržní chování (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 14. 7. 1972, ICI v. Komise, 48/69, Recueil, s. 619, bod 140).

Z rozsudku Tribunálu ze dne 3. 3. 2011, Siemens AG Österreich a další proti Komisi (T-122/07 až T-124/07, Sb. rozh., II-739) pak plyne, že fyzická nebo právnická osoba má být sankcionována pouze za skutečnosti, které jsou jí individuálně vytýkány, přičemž tato zásada musí být uplatněna v souladu s pojmem podniku ve smyslu článku 81 ES. Unijní právo v oblasti hospodářské soutěže uznává, že různé společnosti náležející do téže skupiny tvoří jednu hospodářskou entitu, a tedy podnik ve smyslu článku 81 ES, jestliže dceřiné společnosti skupiny neurčují své jednání na trhu samostatně.

Přičitatelností protiprávního jednání dceřiné společnosti mateřské společnosti se zabýval např. rozsudek Soudu prvního stupně ze dne 8. 10. 2008, Schunk (T-69/04, Sb. rozh., s. II-2567) se závěrem, že jednání je přičitatelné, pokud podnik neurčoval své jednání na trhu samostatně, ale v zásadě uplatňoval pokyny vydané jiným podnikem v důsledku mezi nimi existujících a je spojujících hospodářských a právních vazeb. Tak může být chování dceřiné společnosti přičteno mateřské společnosti, pokud dceřiná společnost neurčuje samostatně své chování na trhu, ale v zásadě uplatňuje pokyny, které jí udělila mateřská společnost, neboť dané dva podniky tvoří hospodářskou jednotku. Shodný názor plyne i z rozsudku Soudu prvního stupně ze dne 16. 6. 2011, FMC Corp. (T-197/06, zatím nepublikováno). Pojem „rozhodující vliv“ pak byl rozveden v rozsudku Tribunálu ze dne 27. 10. 2010, Alliance One International (T-24/05, Sb. rozh., s. II-5329) tak, že se musí jednat o vliv skutečně vykonávaný a jen vůči tomu, kdo jej takto vykonával lze uplatnit odpovědnost bez ohledu na to, kolik subjektů bylo v pozici kontrolujícího. Podle rozsudku Soudního dvora ze dne 25. 10. 1983, AEG proti Komisi (107/82, Recueil, s. 3151), se domněnka rozhodujícího vlivu předpokládá tam, kde mateřská společnost vlastní 100% kapitálu své dceřiné společnosti, pokud není vyvrácena doložením nezávislosti dceřiné společnosti, k čemuž ovšem nestačí skutečnost oddělené právní subjektivity [k tomu např. rozsudky Soudu prvního stupně ze dne 15. 9. 2005, DaimlerChrysler (T-325/01, Sb. rozh., s. II-3319), ze dne 12. 12. 2007, Akzo Nobel (T-112/05, Sb. rozh., s. II-5049), ze dne 8. 10. 2008, Schunk (T-69/04, Sb. rozh., s. II-2567) a ze dne 30. 4. 2009, Itochu Corp. (T-12/03, Sb. rozh., s. II-909)].

Z této příkladmo uvedené evropské judikatury je zřejmé, že výchozí názor krajského soudu na vyvození odpovědnosti je jí podložen. Není přitom rozhodné, že stěžovatel posuzoval účinky kartelové dohody, jež nastaly na území České republiky před jejím přistoupením k Unii, neboť základní východiska národních zákonů chránících hospodářskou soutěž již v té době byla obdobná. V případě vnitřně strukturovaných účastníků kartelu je tedy třeba skutečně zkoumat a doložit, zda účast na kartelu byla výsledkem jednotného řízení mateřské společnosti či zda dceřiné společnosti byly samy jeho přímou aktivní součástí. Odlišný přístup k jednotlivým účastníkům řízení pak je možný pouze za doložení, že zde byly konkrétní důvody k vyvození odpovědnosti odlišným způsobem.

Obdobný závěr plyne i z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2007, č. j. 5 As 61/2005 - 183 (dostupné na www.nssoud.cz) podle něhož: *„(v)yloučení jednání uvnitř hospodářské jednotky, které nemá vliv na subjekty mimo tuto jednotku (ostatní soutěžitele či spotřebitele), z působnosti předpisů soutěžního práva může být v zásadě oprávněné. To však předpokládá ‚společnou hospodářskou jednotku', v jejímž rámci dceřiné společnosti nemohou skutečně autonomně určovat své jednání na trhu, nýbrž musí následovat pokyny mateřské společnosti, která je kontroluje. Kritériem nemůže být pouze to, zda jedna společnost má většinový podíl v jiné společnosti. Důležité je, zda obecně a v konkrétním posuzovaném případě zvlášť mateřská společnost dává dceřiné společnosti pokyny a je reálně schopna jejich realizaci vynutit. V žádném případě nepostačuje možnost mateřské společnosti určité jednání dcery blokovat*".

Sama skutečnost, že způsob vyvození odpovědnosti za kartel nebyl v daném případě vůči všem vnitřně strukturovaným účastníkům jednotný, ještě neznamená, že stěžovatel pochybil; podstatné je, zda tyto odlišnosti jsou podloženy zjištěními o odlišných vazbách v rámci skupin a o odlišnostech v podílu jednotlivých subjektů z těchto skupin na kartelu a zda je odlišný přístup řádně zdůvodněn. Krajský soud staví na tom, že tomu tak není, stěžovatel tvrdí opak. Přitom vycházejí z konkrétních příkladů, jež je třeba zhodnotit.

Krajský soud ve shodě s obsahem spisu zn. P 239/2004 (složky I., II.) poukazuje na vymezení účastníků kartelu v žádosti o *Leniency* ze dne 12. 5. 2004 a na skutečnosti zjevné z příloh této žádosti dokumentujících korespondenci mezi účastníky. Jako účastníci kartelu byly označeny konkrétně vypočtené skupiny (koncerny), které pod přidělenými číselnými kódy komunikovaly. Tuto identifikaci doplněnou a upřesněnou při ústních jednáních s žadatelem v červenci 2004, či v jeho pozdějších sděleních, krajský soud podrobně popisuje, jeho popis odpovídá skutečnostem plynoucím z označeného spisu i ze spisu zn. S 222/06 (složka I.), a proto není třeba tato zjištění znovu opakovat; ostatně stěžovatel tyto údaje nerozporuje.

Správní řízení pak bylo stěžovatelem zahájeno dne 31. 7. 2006, a to (vyjma žadatele o *Leniency*) vůči ALSTOM (Société Anonyme), AREVA T&D SA, AREVA T&D Holding SA, AREVA T&D AG, Fuji Electric Holding Co., Ltd., Fuji Electric Systems Co., Ltd., Hitachi Ltd., Japan AE Power Systems Corporation, Mitsubishi Electric Corporation, Schneider Electric SA, Siemens AG, Toshiba Corporation, VA Technologie AG, VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG, VA Tech Transmission &

Distribution Ltd., VA Tech T&D GmbH, Nuova Magrini Galileo S.p.A. V rozhodnutí Úřadu ze dne 9. 2. 2007, č. j. S 222/06-3113/2007/710, stejně tak jako v rozkladovém rozhodnutí ze dne 26. 4. 2007, č. j. R 059-070,075-078/2007/01-08115/2007/310, se v okruhu účastníků promítly změny a právní nástupnictví, přičemž okruh účastníků, jimž byla uložena sankce byl uveden výše v citaci výroku napadeného správního rozhodnutí.

Ve vztahu ke skupině ALSTOM poukázal krajský soud na dovození odpovědnosti u mateřské společnosti a stěžovatel proti tomu namítá, že se podílela na vzniku kartelu jako smluvní účastník a posléze kartel realizovala prostřednictvím svých divizí bez právní subjektivity. Krajský soud proti způsobu vyvození odpovědnosti ve skupině ALSTOM staví vyvození odpovědnosti ve skupině AREVA, která je naopak dovozována vůči více subjektům. Stěžovatel odkazuje na konkrétní změny ve skupině, jejichž souslednost však zčásti zpochybňují žalobci b-d) a f) ve svém vyjádření ke kasační stížnosti a dále ve vztahu ke společnosti ALSTOM SA namítají skutečnost, že divize byly postupně kontrolovány různými společnostmi, nikoliv však společností ALSTOM.

Krajskému soudu lze přisvědčit v názoru, že odpovědnost společnosti ALSTOM SA [žalobce f)] je v rozhodnutí žalovaného uvedena jako fakt, aniž by bylo zřejmé, co je podkladem takového závěru. Ve vztahu k žalobcům b-d) pak rozhodnutí obsahuje popis změn struktury skupiny. V odůvodnění napadeného správního rozhodnutí (odst. 231) jsou sice uvedeny skutečnosti, pro které byla vyvozena odpovědnost i vůči Areva T&D SA a Areva T&D AG, ovšem odůvodnění postrádá, kromě poukazu na důkazy, právě vymezení vztahu se společností Areva T&D Holding SA, která se stala mateřskou společností a vůči níž byla rovněž vyvozena odpovědnost. Nelze souhlasit s argumentací stěžovatele v kasační stížnosti, že dceřiná společnost nemůže být zbavena odpovědnosti poukazem na vliv mateřské společnosti; jak již bylo výše uvedeno, ve vztahu mateřské a dceřiné společnosti je nutné vždy výslovně zohlednit míru intenzity vlivu mateřské společnosti, což rozhodnutí zcela postrádá. Závěr krajského soudu o neodůvodněné nejednotě přístupu ke skupině ALSTOM a skupině Areva tak obstojí a na jím uvedené bližší důvody lze odkázat.

U skupiny FUJI krajský soud vytýká stěžovateli, že byla vyvozena odpovědnost jak vůči mateřské společnosti Fuji Electric Holdings Co., Ltd., tak vůči dceřiné společnosti Fuji Electric Systems Co., Ltd., opět bez podkladů a bez zdůvodnění souběžného postihu. Stěžovatel v kasační stížnosti ovšem pouze konstatuje, že se obě společnosti ve vymezeném období zabývaly trhem PISU a jejich vzájemnou faktickou závislostí či nezávislostí se, podobně jako ve správním rozhodnutí, nezabývá. Stěžovatel tak v kasační stížnosti závěry krajského soudu ani nezpochybňuje.

Ve skupině Hitachi byla uložena pokuta Hitachi Europe Limited, přičemž Hitachi Ltd. byla označena jako mateřská společnost. Krajský soud považuje za nesprávné neodůvodněné vyvození odpovědnosti vůči oběma společnostem souběžně. Stěžovatel akceptuje určení mateřské společnosti, ovšem konstatuje částečnou totožnost vedení obou společností a jejich společné působení při realizaci kartelu PISU. Nic takového ovšem není uvedeno ve správních rozhodnutích, přičemž žalovaný ve vztahu k této skupině pouze vyvracel její tvrzení o neúčasti na kartelovém jednání a její tvrzenou součinnost při jeho odhalování.

Odlišný přístup při vyvození odpovědnosti shledal krajský soud i u společnosti Mitsubishi a Toshiba. Odpovědnost za celou dobu kartelu je shledávána u společnosti Mitsubishi Electric Corporation, byť je současně tvrzeno její působení jen do října 2002, kdy své aktivity vložila do společného podniku se společností Toshiba Corporation. Krajský soud v tom spatřuje vyvození odpovědnosti i za aktivity tohoto nového subjektu. Podobně popisuje i odpovědnost společnosti Toshiba Corporation. Krajský soud je názoru, že stěžovatel tím popírá tvrzené principy o uplatnění odpovědnosti za přímý podíl na činnosti kartelu. Stěžovatel zastává názor, že vyvození odpovědnosti tímto způsobem bylo správné, neboť obě společnosti působily v kartelu nejprve samostatně, poté v rámci společného podniku, který v roce 2005 zanikl, a společnosti poté opět působily samostatně. Skutečností ovšem je, že důvody uvedené v kasační stížnosti nejsou obsaženy ve správních rozhodnutích. Stěžovatel se ve svém rozhodnutí ve vztahu k těmto společnostem zabýval pouze jejich výhradami spočívajícími v poukazu na odlišnost postavení japonských výrobců PISU.

Vůči skupině Siemens krajský soud konstatuje, ve kterých obdobích byla dovozována odpovědnost společnosti Siemens AG jako mateřské společnosti a současně Siemens Aktiengesellschaft Österreich a Siemen Siemens Transmission and Distribution Limited jako jejích dceřiných společností, přičemž konstatuje, že u obou je odpovědnost odvozována od nástupnictví po společnosti VA Tech, a to za současného vyvození odpovědnosti vůči společnostem ze skupiny VA Tech v témže období. Odpovědnosti se tak, dle krajského soudu, neodůvodněně prolínají a naopak nejsou vyvozeny vůči dceřiným společnostem prokazatelně se pohybujícím na českém trhu PISU. I zde stěžovatel v kasační stížnosti rozebírá vztah mateřské a dceřiných společností a Nejvyššímu správnímu soudu nezbývá než zopakovat, že podíl odpovědnosti jednotlivých společností není podložen a zdůvodněn ve správních rozhodnutích. Stěžovatel v rozkladovém rozhodnutí ve vztahu ke společnosti Siemens provedl určité změny ve vymezení odpovědnosti, ovšem pouze časové.

Stojí-li kasační stížnost na tom, že obě správní rozhodnutí systematicky trestají mateřské společnosti skupin účastnících se na kartelu a ty z jejich dcer, které se na trhu PISU aktivně pohybovaly, či umožňovaly realizaci kartelu, není to z žalobami napadeného rozhodnutí (včetně rozhodnutí prvostupňového) dostatečně zřejmé ve smyslu řádného doložení a odůvodnění. V tom dal Nejvyšší správní soud krajskému soudu zapravdu, přičemž rovněž zastává názor, že to je na újmu přezkoumatelnosti a tím i přesvědčivosti správního rozhodnutí. Nic na tom nemění ani tvrzení obdobného vyvození odpovědnosti v rozhodnutí Evropské komise, či v rozhodnutích vydaných jinými jurisdikcemi, byť takové tvrzení by jistě mohlo být součástí postrádané argumentace správních rozhodnutí. Bylo-li výše uvedeno, že pro závěr o existenci pochybení spočívajícího v tom, že vůči vnitřně strukturovaným účastníkům nebyl uplatněn jednotný postup, je rozhodující, zda tato nejednotnost byla důvodná, pak nezbývá než uzavřít, že z napadeného rozhodnutí nelze seznat dostatečné důvody pro takový postup, přičemž nejednota je zřejmá a stěžovatel ji ani nevyvrací.

V.2.b. otázka diskriminační výše pokut

Krajský soud zde jednak vytkl stěžovateli kumulativní způsob určení výše pokut, který se diskriminačně projevuje vůči subjektům více vnitřně strukturovaným, jednak

opomenutí dalších subjektů, které byly součástí skupin (koncernů) pohybujících se na trhu PISU. Rovněž označil za nepřezkoumatelný způsob určení konkrétní výše pokuty ve vztahu k obratu. Stěžovatel oproti tomu namítá, že postupoval systematicky podle konkrétní míry účasti na kartelu; za nepodstatné považuje opomenutí některých dílčích subjektů a zejména poukazuje na skutečnost, že pokuty byly uloženy při dolní hranici zákonného rozpětí, a tudíž je nelze považovat ani za diskriminační ani za nepřiměřené.

Ze správního rozhodnutí I. stupně plyne, že správní orgán vzal za podstatné poznatky o objemu zakázek na území České republiky za rok 2003, délku protisoutěžního jednání, dobu účasti na kartelu, podíl na trhu PISU, obrat či zisk za poslední účetní období a rovněž posoudil přitěžující a polehčující okolnosti. Rozhodnutí o rozkladu pak tento postup akceptuje, vyjadřuje se k závažnosti protisoutěžního jednání a uložené pokuty označuje za přiměřené. Tuto přiměřenost dovozuje i ze skutečnosti, že pokuty jsou uloženy při dolní hranici zákonné sazby. Výjimku pak činí u pokuty uložené společnosti AREVA T&D Holding SA, u níž se nepodařilo prokázat existenci vlastního obratu; zde bylo rozhodnutí I. stupně změněno, a této společnosti byla uložena pokuta 10 000 000 Kč, tj. na horní hranici zákonné sazby. Stěžovatel v rozkladovém rozhodnutí rovněž pojednal o ukládání pokut v rámci holdingu a zdůraznil, že v českém právu nelze připisovat jednání dceřiných společností společnosti mateřské, ale lze postihovat pouze subjekt, který se porušení povinností dopustil.

I při posouzení této otázky (kasační námitky) vzal Nejvyšší správní soud v úvahu unijní judikaturu k ukládání pokut za kartelové delikty, přičemž nepřihlížel k judikatuře stojící na zásadách solidární odpovědnosti; krajskému soudu totiž nelze vytýkat, jak tvrdí stěžovatel, že k solidaritě v odpovědnosti nabádá. Ze zásady personality trestů a sankcí vyplývá, že fyzická nebo právnická osoba může být sankcionována pouze za skutečnosti, které jí jsou individuálně vytýkány (srov. rozsudek Tribunálu ze dne 3. 3. 2011, Siemens Österreich a další v. Komise, T-122/07 aţ T-124/07, bod 122). V podmínkách hospodářské soutěže to znamená, že za kartelový delikt odpovídá fyzická nebo právnická osoba provozující podnik, jenž se podílí na kartelové dohodě, nadaná právní subjektivitou [rozsudek Tribunálu ze dne 27. 10. 2010, Alliance One International a další v. Komise (T-24/05, b. 125)]. Při ukládání pokut je přitom třeba dále dbát na zásadu rovnosti a proporcionality, vyžadující, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněné (rozsudky Soudního dvora ze dne 18. 12. 1984, Sermide, 106/83, Recueil, s. 4209, bod 28, a ze dne 28. 6. 1990, Hoche, C-174/89, Recueil, s. I-2681, bod 25; rozsudek Tribunálu ze dne 14. 5. 1998, BPB de Eendracht v. Komise, T-311/94, Recueil, s. II-1129, bod 309). Zásada proporcionality pak vyžaduje, aby akty orgánů nepřekračovaly meze toho, co je přiměřené a nezbytné k dosažení legitimních cílů sledovaných dotčenou právní úpravou, čímž se rozumí, že pokud se nabízí volba mezi několika přiměřenými opatřeními, je třeba zvolit opatření nejméně omezující, a že způsobené nepříznivé následky nesmějí být nepřiměřené vzhledem ke sledovaným cílům (rozsudky Soudního dvora ze dne 13. 11. 1990, Fedesa a další, C-331/88, Recueil, s. I-4023, bod 13, a ze dne 5. 5. 1998, Spojené království v. Komise, C-180/96, Recueil, s. I- 2265, bod 96). Přičitatelností odpovědnosti v rámci skupin podniků se zabýval rozsudek Soudního dvora Alliance One International Inc. (C-628/10 P a C-14/11 P) se závěrem, že je nepřípustně rozdílným zacházením, pokud je na jedné straně uložena pokuta jednotlivým společnostem společně s mateřskými společnostmi, zatímco

jiné mateřské společnosti sankcionovány nejsou, aniž je zkoumán ve všech případech skutečný vliv mateřské společnosti a aniž je užito vůči všem stejných kritérií. Přičitatelnost protiprávního jednání konkrétním subjektům musí být podle judikatury Soudního dvora EU dostatečně odůvodněna [např. rozsudek Tribunálu ze dne 16. 6. 2011, FMC Corp. v. Komise (T-197/06) či rozsudek Tribunálu ze dne 14. 5. 1998, SCA Holding v. Komise, T-327/94, Recueil, s. II-1373, body 78, 80].

Lze tak shrnout, že přičítat odpovědnost jednomu podniku za protisoutěžní jednání jiného podniku lze jen, pokud ten neurčoval své jednání na trhu samostatně, ale v zásadě uplatňoval pokyny vydané jiným podnikem, zejména s ohledem na hospodářské a právní vazby, které je spojují. Chování dceřiné společnosti může být přičteno mateřské společnosti, zejména pokud tato dceřiná společnost, byť má vlastní právní subjektivitu, samostatně neurčuje své chování na trhu, ale v zásadě uplatňuje pokyny, které jsou jí uděleny mateřskou společností, která nad ní vykonává rozhodující vliv. Za situace, kdy mateřská společnost vlastní 100% kapitálu své dceřiné společnosti, příp. téměř 100% tohoto kapitálu, existuje vyvratitelná domněnka, že mateřská společnost vykonává rozhodující vliv na chování své dceřiné společnosti.

I tato judikatura je potvrzením výše uvedených závěrů, že je třeba rozlišovat míru vlastní účasti na kartelu a odpovědnosti za protiprávní jednání a ve vztahu k účastníkům s vícečlennou vnitřní strukturou je třeba vážit odpovědnost mateřských a dceřiných společností podle výše uvedených hledisek. Přitom výsledek posouzení musí být podložen skutkovými zjištěními a v odůvodnění rozhodnutí musí být řádně zdůvodněn. Tato povinnost plyne i z ust. § 50, § 51 a § 60 správního řádu, použitelného v mezích § 25a ZOHS.

Nejvyšší správní soud tak považuje za odůvodněné zrušení rozhodnutí žalovaného proto, že z jeho rozhodnutí není zřejmé, zda vážil konkrétní odpovědnost v rámci jednotlivých skupin, a tudíž zda je jeho rozdílný přístup k nim výsledkem skutkových odlišností, či zda se jedná o nahodilou a nepodloženou nerovnost. Veškeré tyto pochybnosti ve vztahu k jednotlivým účastníkům řízení krajský soud konkretizuje; v tom lze na jeho rozsudek odkázat. Z toho pak plyne i pochybnost o tom, zda skupina více vnitřně strukturovaná a postižená více pokutami není diskriminována vůči skupinám, s nimiž bylo zacházeno odlišně, ač k tomu nebyl uveden důvod. Na to dále logicky navazuje další pochybnost o základu pro výpočet pokut, neboť i ten závisel na různém okruhu společností, jejichž obrat či rozsah dodávek PISU byl zjišťován. I zde krajský soud konkrétně uvádí zjevné nerovnosti v přístupu. Krajskému soudu lze přisvědčit i v závěru, že konkrétní podíl v odpovědnosti subjektů či skupin je třeba zdůvodnit i v části přitěžujících okolností, které rovněž mohou být spjaty s různým okruhem subjektů v rámci skupin. Namítá-li stěžovatel, že i pokud by došlo k diskriminaci, není třeba k ní přihlížet pro malou výši postihu, je třeba zdůraznit, že při nepřesných podkladem pro určení výše pokuty, nelze dospět k jednoznačnému závěru, že pokuty byly vždy skutečně uloženy na dolní hranici sazby.

Nejvyšší správní soud se neztotožnil s krajským soudem pouze v části, v níž vytýká žalovanému, že naopak některé subjekty, které se podílely na kartelu PISU na území České republiky, nestíhal ani nesankcionoval. Jedná se o společnosti přináležející např. ke skupině

ALSTOM a Siemens, jejichž účast je patrná ze sdělení odběratelů PISU v České republice v rozhodném období. Tato výtka je jistě na místě, ovšem opomenutí některých dílčích subjektů při vyvození odpovědnosti, podle názoru Nejvyššího správního soudu, nezakládá důvod k tomu, aby bylo rozhodnutí zrušeno. K tomu, aby tento postup byl považován za diskriminační, by tento jev musel být výrazně intenzivní, což však v daném případě není, neboť se jedná o dílčí a nepříliš významnou spoluúčast dalších subjektů. Tento názor má rovněž oporu v unijní judikatuře. Např. v rozsudku Tribunálu ze dne 20. 4. 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, zvaný „PVC II", T-305/94 aţ T-307/94, T-313/94 aţ T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Recueil, s. II-931, bod1237) je uvedeno, že *„porušil-li podnik čl. 81 odst. 1 ES, nemůže se vyhnout jakékoli sankci z toho důvodu, že jinému hospodářskému subjektu nebyla uložena pokuta, i když Tribunálu nebyla situace posledně uvedeného subjektu předložena k rozhodnutí"*. Tedy je-li určitému subjektu uložena pokuta v souladu se zákonem, není mu ku prospěchu opomenutí postihu jiného. Komise v takové souvislosti hovoří o zásadě „zákazu rovnosti v protiprávnosti" a odůvodňuje ji heslem: *„Two wrongs do not make right"*. Dosah této doktríny a vztah mezi zásadou rovného zacházení a zásadou legality je blíže osvětlen v rozsudku ze dne 19. 7. 2012, Alliance One International Inc. a další. (C-628/10 P a C-14/11 P). V tomto směru tedy Nejvyšší správní soud dílčím způsobem závěry krajského soudu koriguje, aniž by ovšem tento jeho názor mohl mít za následek zrušení jeho rozsudku.

V.2.c. závěr

V daném případě tedy nebyly naplněny namítané kasační důvody a zdejší soud neshledal ani důvody, pro které by měl napadený rozsudek krajského soudu zrušit pro pochybení, k nimž by měl přihlížet mimo uplatněné námitky podle § 109 odst. 4 s. ř. s. Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

VI.
Náklady řízení

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.)

Podle téhož ustanovení má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Všichni žalobci měli ve věci plný úspěch, a proto mají nárok na náhradu nákladů řízení vůči stěžovateli, který byl neúspěšný. Tyto náklady jsou tvořeny v případech všech žalobců sepsáním a podáním vyjádření ke kasační stížnosti dle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). K tomu přináleží také náhrada hotových výdajů dle § 13 advokátního tarifu. Podle § 57 odst. 2 s. ř. s. dále platí, že je-li zástupcem účastníka advokát, který je plátcem daně, patří k nákladům řízení rovněž částka, která odpovídá příslušné sazbě daně, vypočtená z odměny za zastupování a z náhrad určených podle § 35 odst. 2 věty druhé; to samé platí i v případě, kdy advokát je společníkem právnické osoby zřízené podle zvláštních právních předpisů upravujících

výkon advokacie a plátcem daně je tato právnická osoba. Všichni zástupci žalobců doložili, že jsou plátci daně z přidané hodnoty.

Žalobce a), v zastoupení JUDr. Ivo Jandou, Ph.D., podal vyjádření ke kasační stížnosti v roce 2012 (před novelou advokátního tarifu, viz č. l. 136 a násl. spisu) a náleží mu proto za jeden úkon právní služby částka 2100 Kč, na náhradě hotových výdajů částka 300 Kč a na dani z přidané hodnoty částka 504 Kč, celkem 2904 Kč.

Žalobci b), c), d), f), shodně v zastoupení Mgr. Miroslavem Dubovským, podali vyjádření ke kasační stížnosti v roce 2012 (před novelou advokátního tarifu, viz č. l. 122 a násl. spisu) a náleží jim proto každému za jeden úkon právní služby po snížení o 20 % dle § 12 odst. 4 advokátního tarifu částka 1 680 Kč, na náhradě hotových výdajů částka 300 Kč a na dani z přidané hodnoty částka 415,80 Kč, celkem 2395,80 Kč.

Žalobce e), v zastoupení JUDr. Alexandrem Césarem, podal vyjádření ke kasační stížnosti v roce 2013 (po novele advokátního tarifu, viz č. l. 211 a násl. spisu) a náleží mu proto za jeden úkon právní služby částka 3100 Kč, na náhradě hotových výdajů částka 300 Kč a na dani z přidané hodnoty částka 714 Kč, celkem 4114 Kč.

Žalobce g), v zastoupení JUDr. Vladimírou Glatzovou, podal vyjádření ke kasační stížnosti v roce 2012 (před novelou advokátního tarifu, viz č. l. 92 a násl. spisu) a náleží mu proto za jeden úkon právní služby částka 2100 Kč, na náhradě hotových výdajů částka 300 Kč a na dani z přidané hodnoty částka 504 Kč, celkem 2904 Kč.

Žalobci h), i), j), k), l), shodně v zastoupení JUDr. Martinem Nedelkou, Ph.D., podali vyjádření ke kasační stížnosti v roce 2012 (před novelou advokátního tarifu, viz č. l. 77 a násl. spisu) a náleží jim proto každému za jeden úkon právní služby po snížení o 20 % dle § 12 odst. 4 advokátního tarifu částka 1680 Kč, na náhradě hotových výdajů částka 300 Kč a na dani z přidané hodnoty částka 415,80 Kč, celkem 2395,80 Kč.

Žalobci m), n), o), shodně v zastoupení JUDr. Mikulášem Touškou, podali vyjádření ke kasační stížnosti v roce 2012 (před novelou advokátního tarifu, viz č. l. 84 a násl. spisu) a náleží jim proto každému za jeden úkon právní služby po snížení o 20 % dle § 12 odst. 4 advokátního tarifu částka 1680 Kč, na náhradě hotových výdajů částka 300 Kč a na dani z přidané hodnoty částka 415,80 Kč, celkem 2395,80 Kč.

Jednotlivé částky náhrad nákladů řízení je stěžovatel povinen zaplatit žalobcům do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejich zástupců.

Dle § 60 odst. 5 s. ř. s. platí, že osoba zúčastněná na řízení má právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Z důvodů zvláštního zřetele hodných může jí soud na návrh přiznat právo na náhradu dalších nákladů řízení. Soud však osobám zúčastněným na řízení žádnou povinnost neuložil ani neobdržel žádný návrh poukazující na existenci důvodů hodných zvláštního zřetele. Proto soud vyslovil, že osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. dubna 2013

pokračování

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu